ԼԲ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 6
Vol. XXXII, No. 6

ՅՈՒՇԱՐԱՐ

ՅՈՒՆԻՍ 1, 1945
JUNE 1, 1945

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

HOOSHARAR
[REMINDER]

Published Monthly By
Armenian General Benevolent Union
295 FIFTH AVENUE, NEW YORK 16, N. Y.
Yearly Subscription $1.00 Phone: **MUrray Hill 4 - 1 2 6 0**

Reentered as second class matter May 20, 1944, at the post office at New York, N. Y., under the act of March 3. 1879.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Annual Subscription
ONE DOLLAR

ՅՈՒՇԱՐԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ
ՄԷԿ ՏՈԼԱՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
[Հիմնադիր՝ ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ]
(ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ)

Միութիւնը Զօրութիւն է։»

«Եղբայր ենք Մենք։»

ԼԲ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 6 — ՅՈՒՆԻՍ 1, 1945, JUNE 1 — Vol. XXXII, No. 6

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Սովետ Հայաստանի Կառավարութիւնը Հ. Բ. Ը. Միութեան գոյացուցած Քառորդ Միլիոն Տոլարին օգտակար գործածութիւնը սրտաբուղխ հեռագրով մը գնահատեց քանի մը ամիս առաջ: Այդ պաշտօնական հեռագրին մէջ անիկա կ'ըսէր.—

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԽՈՐԱՊԷՍ ԿԸ ԳՆԱՀԱՏԷ ՍՐՏԱԳԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԻՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ Կ'ԸՆԷ ՆԵՐԿԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՕԳՆԵԼՈՒ ՄԱՅՐ-ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱՅԷ ՏԵՂԱՀԱՆՈՒԱԾ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ։»

Քառորդ Միլիոն Տոլարը, Հայաստանի եւ Սփիւռքի աղէտեալներուն միջեւ բաժնուած՝ կաթիլ մը ջուր էր Հայոց ծովածաւալ պէտքերուն համար: Այժմ բացուած է ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ:

Հայաստան աւելի խոշոր օգնութիւն կ'ակնկալէ արտասահմանի Հայերէն: Գերմանբռնութենէ ազատագրուած հազարաւոր Հայեր սովամահ վիճակի մէջ, իրենց փրկութեան յոյսը դրած են մեր վրայ: Արդէն կը լսենք եղբայրական օգնութեան թախանձագին աղերսանքը:

Կէս Միլիոնին 350,000-ը պէտք է գոյանայ Ամերիկայի մէջ: Եւ մենք զայն պիտի գոյացնենք ի սէր հայրենեաց եւ ազգի:

Ամերիկահայ ժողովուրդ, մենք վայելեցինք խաղաղութեան բարիքները: Այժմ տանք ուրախ եւ երախտապարտ սրտով:

Իրբեւ Ամերիկեան Բանակի զինուորներ մեր սիրասուն զաւակները ազատութեան պաշտպաններ դարձած են: Հայաստանի զինուորները նոյն նպատակին համար հերոսաբար կռուեցան եւ զոհուեցան: Մենք միայն մեր դրամովը պիտի մասնակցինք ազատութեան եւ վերաշինութեան ընդհանուր ջանքին:

Աղէտեալ Հայութիւնը՝ մերկ եւ անօթի, Ամերիկայի բախտաւոր Հայութեան կը նայի իր անհուն տառապանքին մէջ: Կրնա՞նք անտարբեր գտնուիլ:

Երեսուն հազար եղբայրներ եւ քոյրեր ունինք սովահար Յունաստանի մէջ:
Ֆրանսայէն կը լսենք սաստիկ տառապող արենակիցներու օգնութեան սրտաճմլիկ աղերսները:

Ամենէն առաջ կուգայ մեր աղէտահար ժողովուրդին կեանքը փրկելու հայրենասիրական գերագոյն պարտաւորութիւնը:

Գերագոյն պարտաւորութիւն է օգնել քաջամարտիկ Հայաստանի, անոր ժողովուրդին, զինուորներուն եւ անոնց ետեւ թողած որբերուն եւ այրիներուն:

Այս նուիրական ազգային նպատակներուն համար, Հ. Բ. Ը. Միութիւնն այս տարի

դարձեալ կը դիմէ ընդհանուր Հայութեան, թախանձագին խնդրելով բոլորէն, որ առատ ձեռքերով եւ ուրախ սրտերով տան, ազգին եւ հայրենիքին համար:

Մ. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ
ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Make your checks payable to the.—
ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION OF AMERICA, INC.

and mail them to.—
MR. EDWARD H. GULBENKIAN, 295 FIFTH AVE., NEW YORK 16, N. Y.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԷՊԻ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ՅՈՒՇԱՐԱՐ իր ողջերթի խօսքերը կը միացնէ բոլոր հայոց մաղթանքներուն, որոնք այս պահուն կ'ընկերանան դէպի Էջմիածին ճամբորդող կաթողիկոսական պատուիրակութեան:

Պատերազմի եւ տագնապի երկար տարիներու խաւարը հետզհետէ փարատած ըլլալով, դարձեալ լուսապայծառ պիտի շողայ Արարատի արեւը Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի պատմական գահուն եւ անոր նորընտիր գահակալին վրայ:

Բոլոր դարերու մէջ, Էջմիածնի կաթողիկոսութիւնը հայ ժողովուրդին գերիշխանութիւնը ներկայացուց աշխարհի առջեւ: Յաճախ անիկա շողաց այն արքայական վեհափառութեամբ, որով հայ ժողովուրդը վեհապետութիւն ընծայեց իր ընտրեալ կաթողիկոսին: Երբ եկան բռնութեան եւ հալածանքի խաւարչուտ շրջաններ,— երբ Էջմիածին վերածուեցաւ նոյն իսկ ստուերի, այդ վիճակին մէջ անգամ անիկա խորհրդանշեց հայ ազգին յաւերժական գոյութիւնը պահպանող հոգեկան եւ ազգային վեհապետութիւն մը, որուն տակ անբաժանելի մնաց աշխարհի մէջ ցիր ու ցանուած հայոց ներքին Միութիւնը:

Մենք անհուն գոհունակութիւն զգացինք որ Խորհ. Իշխանութեան տակ, Կաթողիկոսական Տեղակալ Տ. Գէորգ Արք. Չէօրէքճեան, որ վստահաբար Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս պիտի ընտրուի, ոչ միայն կրցաւ Էջմիածնի մէջ չափով մը վառ պահել Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ստեղծած եւ արծարծած հայրենասիրութեան ոգին, այլ եւ նրբին դիւանագիտութեամբ շահեցաւ Խորհ. Միութեան համակրանքն ու վստահութիւնը:

Այս վստահութիւնը վերածուեցաւ սերտ բարեկամութեան, երբ Խորհրդային մեծ առաջնորդ Սթալին խանդավառութեամբ ընդունեց կաթողիկոսական ներկայացուցիչ Սրբազանին առաջարկով կատարուած Հրասայլի հանգանակութիւնը: Հայուն խաչն այս անգամ ալ ընկերացաւ՝ Հայաստանի, Խորհ. Միութեան եւ ամբողջ մարդկութեան ազատագրման ի սպաս դրուած արդար սուրին, եւ այժմ, վերջնական յաղթանակի փառաւոր շեփորներուն հետ է որ պիտի լսուի՝ հայոց վեհափառ կաթողիկոսին օծումն աւետող ծնծղաներու ցնծանքը:

Ճրագը որ Արագածի գագաթէն պլպլացող կանթեղը վառ պահած է, անկէ վերջ աւելի փողփողուն շողարձակումով պիտի լուսաւորէ Էջմիածնի գահը, յաղթանակով շահուած մարդկային եւ Ազգային ազատութեան մէջ, ուր Հայաստանեայց Եկեղեցին, հաւատքի զօրութեան եւ խղճի ազատութեան բարոյական մեծ արժէքներով ուժաւորուած, պիտի ծառայէ մայր հայրենիքին, անոր իշխանութեան եւ ժողովուրդին, հայրենասիրական ոգիի եւ մշակութային առաքելութեան յորդաբուղխ աղբիւր մը դառնալով ամբողջ սփիւռքի հայութեան համար:

Բարով երթան մեր պատուիրակները եւ լաւ լուրերով Հայաստանէն վերադառնան:

Ե. ՄԵՍԻԱԵԱՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Ազգային Եկեղեցական Ժողովին մասնակցելու համար, Ամերիկայի Հայոց Բարեխնամ Առաջնորդ Տ. Տիրան Ծ. Վարդ. Ներսոյեան եւ Վիճակիս Ընտրեալ Պատգամաւորներ Տ. Սիոն Ծ. Վարդ. Մանուկեան, Տիար Հայկ Գավուգճեան եւ Տիար Ճէյմս Զանդալեան մեկնեցան Խ. Հայաստան:

Պատգամաւոր Տ. Յարութիւն Ա. Քհնյ. Թումայեան, վերջին պահուն իր հիւանդութեան պատճառաւ, բժիշկներու կողմէ արգիլուեցաւ ճամբորդել:

Պատգամաւորներ Տիար Հայկ Գավուգճեան յօգուտ Մայր Աթոռի նուիրեց 1500 տոլար, իսկ Տիար Ճէյմս Զանդալեան իր երթեւեկի ամբողջ ճանապարհածախսը:

Առաջնորդ Հօր բացակայութեան ընթացքին Վիճակիս թեմական գործերը պիտի հոգատարէ եւ վարէ Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգեւ. Տ. Եղիշէ Վարդ. Սիմոնեան:

ԴԻՒԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Մայիս 2[illegible], 1945

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՖԸՆՏԻ ԿՈՉԸ.— ՆՈՒՊԱՐԱՇԷՆ.— ՆԻԸՐ ԻՍԹ ՐԻԼԻՖ.— ՈՐԲԵՐԸ.— ԵՒԱՅԼՆ

Villa Alhambra Cimiez, Nice

Հոկտեմբեր 21, 1926

Սիրելի Տիար Քիւրքճեան,

1.— *Ձեր ժողովին կոչը կարդացի. շատ լաւ գրուած է: Վստահ եմ որ Միութեան մասնաճիւղներուն անդամները աւելի մեծ ոգեւորութեամբ պիտի աշխատին: Երանի՜ թէ այս կոչին մի անգլիարէն թարգմանութիւնն եւս ինձ ղրկած լինէիր, որպէս զի Բաշային տայի, շատ գոհ պիտի մնար. գիտես որ Բաշան հայերէնի մասին տկար է: Կը խրատեմ այսպիսի գրութեանց անգլիարէնը ուղղակի Բաշային ղրկել ասկէ վերջ:*

2.— 250,000 *տոլարի քէմբէյնին համար Բարիզէն օժանդակութիւն կ'ակնկալէք բարոյապէս: Սիրելիս, ի՞նչ օժանդակութիւն: Բաշային ուղղակի գրեցէք. ան հոգիով սրտով պատրաստ է ընել ինչ որ Ժողովդ գրէ իրեն. ձեր ժողովին վրայ անսահման վստահութիւն ունի, ինչպէս Միութեան Ամերիկայի ամէն անդամներուն վրայ: Ինչ որ ինձ գրած ես, Նուպարաշէնի հողը ո՞ւր է, անունը ի՞նչ է, Հայաստանի ո՞ր գիւղին վրայ է, ո՞րչափ ընդարձակ: Բոլոր այս կէտերուն վրայ Բաշային գրեցէք,* mettez les points sur les i: *Սա աւելցնեմ որ (ճարտարապետ) Պ. Միհրդատեանց հիմա Հայաստան կը գտնուի, անոր վերադառնալէն վերջ Բարիզի Պիւրօն ձեզ պէտք եղած տեղեկութիւնները կրնայ տալ: Բարիզի մեր Պիւրօին գրեցէք, ըսէք որ Պ. Միհրդատեանցէն սա, սա, սա տեղեկութիւնները առէք եւ մեզի իմացուցէք անմիջապէս, որպէս զի հոս Ամերիկա, փրօփականտի սկսինք: Այս նամակնիդ արդէն ըլլալու չէ Բաշային ալ գրելու, որպէս զի* 24 *ժամուան մէջ ընդունիք ձեր խնդրածները: Խնդրեցէք նաեւ Հայաստանի Նուպարաշէնի վայրին քարտէսը:*

3.— *Եթէ ձեր մէջ գտնուին սկեպտիկներ՝ հոգ չէ. անոնք ալ օրին մէկը օփթիմիսթ (լաւատես) կը լինին: Նուպար Ֆօնտով,* 500,000 *տոլարով, սքանչելի բերրի հողեր ճախճախուտ վիճակէն կ'ազատին, եւ տասնեակ հազար էյքր հողեր մշակութեան մէջ կը մտնեն. եւ այդ հողերուն վրայ ոչ թէ մի գիւղ, այլ մէկէ աւելի բազմամարդ գիւղեր կը շինուին:*

4.— *«Ազդակ»ի մէջ կարդացէք էգնայեանի տղուն Բաշային յանձնած մէկ միլիոն Ֆրանքի չէքը, որ ըսել է* 25,000 *տոլար: Ահա գումար մը որ չէինք սպասեր, եւ Նուպարեան Ֆօնտին վրայ կ'աւելնայ: Ըսէք մեր հայ ընկերներուն որ Նուպարաշէնի շրջանակին վրայ շինուելիք գիւղերնին կատարեալ տիպար գիւղեր պիտի լինին, գիւղացիին ընծայելով ամէն դիւրութիւն որ քաղաքներուն, եւ թէ՛ ինքը շուտ հարստանայ եւ թէ՛ Հայրենիքին հարստութեան սատարէ:*

5.— *Նուպար Բաշայի կենսագրութիւնը կը խնդրես ինձմէ. լաւ. իրմէ կը խնդրեմ եւ կը ղրկեմ տարւոյ վերջերը:*

6.— *Դեկտեմբերի առաջին շաբթուն պիտի ունենանք մեծ միթինկ մը, երբ պաշտօնական բացում քէմբէյնին, եւ ինչպէս կ'ըսես՝ լաւ կը*

լինի որ Բաշան գրէ շնորհակալութեան խօսք մը հայերէն եւ անգլիարէն, եւ անոնց տակ ըստորագրէ: Աւելի ալ շատ լաւ: Անմիջապէս իրեն գրեցէք այս մասին, ինծ գրածնուդ պէս, հասկցնելով իրեն գրելիքը, որպէս զի իր գործը դիւրանայ եւ քիչ յոգնի: Բաշան երբէք այսպիսի բաներէ քաշուող մարդ չէ, սիրով կ'ընէ, քանի որ Հայրենիքին համար է:

7.— Golden Rule-ի (Ոսկեղէն Պատուիրանքի) հանգանակութեան դաւնամ: Երբ Հալէպի, Պէյրութի քամբերուն մէջ գտնուած 37,000 հայ գաղթականներ անօթի եւ հիւանդ կը մեռնին՝ Հայոց հաւաքելիք դրամէն անոր բաժին հանել սխալ է: Մենք այս բանը Ժընէվի մէջ, Սեպտեմբերին, ըսինք Նիր Իսթ Րիլիֆի ժողովին, եւ ցաւ յայտնեցինք փողոցը նետուած որբերուն համար: Թող Պարոնայք Գարակէօզեան եւ Կիւլպէնկեան երեանին պնդեցնեն եւ ըսեն Պ. Վիքրիին: Այս տարուան դրամը ազգը մեզմէ կը պահանջէ որ մեր անօթի մեռնող եղբայրներուն եւ որբերուն յատկացընենք: Near East Relief-ի ժողովին մէջ Պ. Վիքրի իր նոր բրոկրամը պարզեց ըսելով թէ պէտք էր Ռուսիոյ, Բոլոնիոյ, Չեխօսլովաքիոյ, Աւստրիոյ որբերուն ալ օգնել: Պ. Բաշալեան եւ ես հակառակեցանք, եւ ըսինք,— «Դուք, Պ. Վիքրի, դրամ չկայ ըսելով ձեր Հայ որբանոցները կը գոցէք, եւ հիմա կ'ելնէք ամբողջ Եւրոպիոյ որբերը հոգալու: Այդ որբերն իրենց կառավարութիւններն ունին, որ կրնան փոխառութիւն ընելով որբերը պահել, մինչդեռ մենք տակաւին չունինք այդ միջոցը: Դուք գործ մը սկսեցիք Հայ որբերը պաշտպանելու. շարունակեցէք այդ գործը: Երբ, մի քանի տարիէն Հայ որբերը ալ ձեզ պէտք չունենան, եւ Հայ որբ չի գտնուի՝ այն ատեն Եւրոպիոյ որբերուն կրնաք նայիլ»: Եւ իրեն յիշեցուցի սա գաղիարէն առածը, qui embrasse trop mal etreint, տաճկերէնն է՝ իէֆի գարփուզ պիր գօլթուղա կիրմէզ: Պ. Բաշալեան աւելցուց թէ «դուք իրաւունք չունիք այդ բանն ընելու, զի հակառակ է ձեր կանոնագրին,— Արեւելքի որբերուն համար է ձեր Ընկերութիւնը, ոչ թէ Արեւմուտքի որբերուն. նախ պէտք է մեծ ժողով մը ընէք եւ ձեր կանոնագիրը փոխէք»: Ժողովէն վերջը Վիքրի ըսաւ Բաշալեանին, «իրաւունք ունիք, բայց մի՛ վախնաք, Հայ որբերը երեսի վրայ չի պիտի թողունք հիմա»: Եթէ Պ. Վիքրի իր առջի գաղափարը առաջ տանիլ կ'ուզէ՝ մի՛ քաշուիք, ձայն բարձրացուցէք: Րիլիֆի անօրէններուն քա՛նի անգամ աղաչեցինք մեր որբերուն ազգային լեզուին եւ կրթութեան մասին: «Այո՛» ըսին բայց բան մը չըրին:

8.— Հայաստանի կառավարութիւնը սիրով պիտի հաւանի Նուպարաշէնի շրջանակին Միութեան ձեռքով յարդարուելուն: Փորձով տեսանք որ ուրիշներու յանձնուած գործը շատ սուղի կը նստի մեր վրայ...:

9.— Չափահաս որբերը չենք կրնար արգիլել որ Գաղիա, կամ Ամերիկա երթան: Պէտք է Րիլիֆին դէմ բողոքել:

10.— Քօրփէցիներու եւ Հայրուսեցիներու Հայաստան փոխադրութիւնը անպատճառ պիտի կատարուի: Այս մասին խօսած էինք Ծահվէրտեանին: Մասնաւոր պաշտօնեայ մը ղրկեցինք Աթէնք որ Ծահվէրտեանին օգնէ:

11.— Մեր Միութիւնն իր գործունէութիւնը չի պակսեցներ, եւ փափաքելի չէ որ 40 տարի որբերով զբաղի: Երբ որբախնամ գործը պակսի՝ անդին Հայրենիքի վերաշինութեան գործը կ'ընդլայնի: Որբին հետ Հայրենիքն ալ պէտք է:

12.— Մենք խնայողութիւն ընելով դրամը գրպաննիս չենք դներ. մեզի տրուած դրամը իր նպատակին կը գործածենք. եթէ շատ տան շատ կը գործենք. 20 տարի է մեր անձնական գործերը շատ անգամ երեսի վրայ թողած՝ գիշեր ցորեկ կ'աշխատինք, եւ միշտ ձեռքերնիս գրպաննիս խօթած ենք: Եթէ խնայողութիւնը յարգած չըլլէինք՝ ազգը այսչափ մեր վրայ կատարեալ վստահութիւն չէր դներ, կտակներ չէինք ունենար: Անցեալ շաբթու երբ Ժընէվ էի՝ յաջողեցայ Հայ տարիքոտ ամոլ մը համոզել, եւ իրենց ամբողջ հարստութիւնը, մօտ 25,000 տոլար, Բարեգործականի անուան պանքան դնել: Պ. Ռուբէն Որբերեան որ լաւ կը ճանաչես, իր կնոջ եղբօր կտակի դրամը, 65,000 Ֆրանք, Բարեգործականին յանձնեց որպէս զի Աթէնքի Իզմիրցի Հայ կարօտեալներուն բաժնուի: Յունաստանի Նիյր Իսթ Րիլիֆի որբանոցներուն կրթական ծրագրին մասին եթէ տեղեկութիւն կը փափաքիք՝ իմ կողմէ գրեցէք Պ. Նշան Պէկեանին, որուն հասցէն է Orphelinat Arménien, Corinthe, Grèce:

13.— Հնդկաստանի եւ Ճավայի տուքելութիւններու մասին գրածդ կարդացի: Շնորհակալութիւն: Պ. Հրաչ Երուանդի համար խօսե-

ցան մէջ։ Լաւ անգլիերէն գիտէ ըսին։ Այժմ Հայաստան է. վերադարձին Բարիզ մերինները իրեն հետ պիտի տեսնուին։ Եթէ ան չի համաձայնի՝ այն ատեն Պ. ...ի վրայ կը մտածենք։ Միեւնոյն ատեն կրնաք Պ. ...ին բերանը փընտռել, հասկնալ թէ ի՛նչ ամսական կ՚ուզէ։

14.— Պրնք. Արշակ եւ Միհրան Գարակէօզեան, այս անգամ ալ Պ. Պատրիկ Կիւլպէնկեան Բարիզ տեսնուեր են Բաշային հետ։ Պատրիկ էֆէնտին իր նամակին մէջ հիացում կը յայտնէ Բաշային մասին։ Այս երեք մեծ հայերուն արտայայտութիւնը Բաշային վրայ քաջալերական տպաւորութիւն ըրած է։

Սիրով ձերդ
Ե. ԱՂԱԹՕՆ

Ց. Գ.— Բաշան Դեկտեմբերին Նիսի մօտ Գանն պիտի գայ։ Շաբաթը գոնէ երկու անգամ զիրար պիտի տեսնենք Միութեան գործերուն համար։

ԻՐԱՏԵՍ ԵՒ ՀԵՌԱՏԵՍ ԸԼԼԱՆՔ

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, այս անգամ, իր լըրիւ գերին մէջ է, գիտակից իր վսեմ ու մեծ կոչումին, որ է ոչ միայն փրկել նուարեկեալ կեանքը պատերազմի մեր անբախտ տառապեալներուն, նախ, հաց տալով անոնց որ չմեռնին սովամահ, հագուստ տալով անոնց որ չսառին ցրտահար, մինչեւ որ կարելի ըլլայ զանոնք ծուարել հայրենի երկինքին տակ, այլ նաեւ, այժմէն, հեռատես ծրագիրով մը, միջոցները կ'ուզէ հայթայթել, պատերազմէն վերջ զանոնք Հայաստան փոխադրելու, եւ փըրկելու անոնց կեանքը ազգին համար։

Չեմ գիտեր թէ ասկէ աւելի սրբազան գործ մը կա՞յ որեւէ հայ կազմակերպութեան համար, ըլլայ այն բարեսիրական թէ հայրենասիրական, բարեգործական թէ՛ քաղաքական։

Այլեւս կը բաւէ որքան որ երազատես եղանք ազգովին եւ օտարներէն ակնկալեցինք մեր ազատութիւնը եւ անկախութիւնը։ Այժմ, անցած է օդային դղեակներ կառուցանելու շըրջանը, ազգերը աւելի իրատես եւ գործնական եղած են. բանաստեղծները չեն կրնար ազգի մը քաղաքական առաջնորդներն ըլլալ, որովհետեւ, ժողովուրդ մը օդին մէջ չի կրնար ապրիլ եւ ստեղծագործել։ Իր ոտքին տակ հաստատուն հող պէտք է ունենայ, տրամ գետին մը, անոր վրայ ամուր կոխելու եւ զարգանալու համար։

Այսօր, այլեւս, մեր ազգային կեանքի ալեկոծ նաւը հասած է իր խաղաղ նաւահանգիստը, օտար հովերն ու փոթորիկները չեն կրնար զայն խռովել ու խորտակել, վասն զի ան, իր ամրակուռ խարիսխը ձգած է իր սեփական հողին վրայ։

Այս աշխարհատարած պատերազմէն վերջ, ազգերը պիտի սկսին բուժել իրենց վէրքերը, դարմանել իրենց կորուստները, պիտի վերաշինեն իրենց երկիրները, եւ այժմէն, յետ պատերազմեան ծրագիրներ կը պատրաստեն. մենք չենք կրնար անտարբեր մնալ ու բախտին թողուլ ամէն բան։

Ինչպէս որ ամէն ծառ իր կլիմային մէջ կ'աճի, իրեն յարմար հողին վրայ արմատ կը բռնէ, այնպէս ալ ազգերը իրենց հարազատ երկիրներուն վրայ կրնան արմատ ձգել ու բարգաւաճիլ։

Հայկական ծառը հայ հողին վրայ միայն կրնայ խորունկ արմատներ ձգել ու պտղաբերիլ։ Օտար հողն ու ջուրը կ'աղարտեն անոր հոգին, կ'այլասերեն անոր նկարագիրը, ու կը չորցնեն անոր արմատներն ու ճիւղերը։

Եւ ի՛նչ է Բարեգործական Միութեան նըպատակը,— նախ, հերկել ու մշակել հայ հողը, որպէս զի օտար հողերուն վրայ ցրուած հայ պատուաստ տունկերը հոն փոխադրէ, ուր անոնք գտնելով իրենց հարազատ միջավայրը, պիտի աճին, ուռճանան ու մշտապէս պտղաբերին։

Կա՞յ ասկէ աւելի հեռատես ու գործնական նպատակ մը, ասկէ աւելի վսեմ ու նուիրական իտէալ մը Հայութեան համար...։

Պատմութեան անցած են այլեւս վաչկատուն ու թափառաշրջիկ կեանքը, մեր տառապանքի ու գերութեան օրերը, Հայութիւնը այսօր ունի իր սեփական ու հայրենական երկիրը, Խորհրդային Հայաստանը։ Տէրն է իր ճակատագրին։ Ասկէ վերջ, ոչ մէկ հատուածական կազմակերպութիւն իրաւունք ունի Հայութեան անունով խօսելու։ Այդ իրաւունքը կը պատկանի Հայաստանի իրաւական կառավարութեան, որուն պէտք է հետեւին ըՍփիւռքի մեր բոլոր գաղութները, որուն պէտք է օժանդակեն մեր բոլոր կազմակերպութիւններն ու հայրենակցական Միութիւնները, որուն մէջ

պէտք է ձուլուին ամէնքը եւ միահամուռ ոյժերով կերտեն զօրաւոր ու յառաջադէմ ազգ մը, որ ինքնին Միութիւն մըն է:

Ահա, այս վսեմ նպատակի իրագործման համար է որ գաղութահայութեան միակ համազգային կազմակերպութիւնը — ամէն ազգասէր ու բարեսէր հայու սրտին սիրելի — Հայկական Բարեգործ. Ընդհ. Միութիւնը, դարձեալ ասպարէզ իջած է մեծ ու հեռատես ծրագրով մը, Կէս Միլիոնի պահանջով մը գաղութահայութենէն, մեր անտուն ու անտէր եղբայրներուն ու քոյրերուն համար, մեր ասպետական ու վիրաւոր հայրենիքին համար: Հոն, Հայաստանի մէջ, անոնք իրենց կեանքը կուտան. հոն պատերազմի մէջ, մեր եղբայրներն ու զաւակները իրենց արիւնը կը թափեն, ազատութեան ու հայրենիքի սիրոյն համար, իսկ մեզմէ ուզուածը ոչ կեանք է, եւ ոչ ալ արիւն, այլ մեր ունեցածին տասանորդը, մեր հացին կէսը, իսկ շատերուն համար իրենց աւելցածէն մաս մը: Մինչդեռ իրական զոհողութիւնը ինքզինքը զրկելուն մէջն է, իրմէ, իր կեանքէն բան մը տալուն մէջ կը կայանայ եւ ոչ թէ աւելցուքը տալուն, ինչ որ սովորաբար կ'ընենք մենք ու աժան փառասիրութեամբ զոհողութիւն կը սիրենք կոչել:

Եթէ մեր ժողովուրդին մէջ մնացած է ճշմարիտ հայրենասիրական ոգին, եթէ սատած է քրիստոնէական եղբայրասիրութեան ու պարտաճանաչութեան զգացումը, այն ատեն ապրելու արժանի չենք մենք:

Հերիք է որքան մուրացկանութիւն ըրինք մեր նուիրական յարկերն ու մեր եղբայրները պահելու համար: Ալ կը բաւեն լալկան ու աղերսարկու խնդրանքները որեւէ արդար դատի մը կամ բարի ու նուիրական նպատակի մը համար, անկեղծ ու յստակ կոչ մը բաւական է, ինչպէս սովոր են ընել զարգացած ու քաղաքակիրթ ազգերը:

Եթէ ազգային գիտակցութեան հասած ենք, ամէն ազգասէր հայու կոչ կ'ուղղուի, պարզ յիշեցնելով իրեն,— Հա՞յ ես, կը հաւատա՞ս հայութեան իտէալին ու պայծառ ապագային, կը գիտակցի՞ս քու պարտականութեանդ հայրենիքիդ ու եղբայրներուդ հանդէպ. բուկդ է խօսքը եւ գործը. չենք ըսեր տուր, այլ կ'ըսենք գործէ, ըրէ, պարտքդ կատարէ ազգիդ ու հայրենիքիդ հանդէպ, ու փրկէ կեանքը եղբայրներուդ ու քոյրերուդ:

— Հայ ապրինք եղբարք մարդկութեան մէջը,
Հայ կնքեր է մեզ պատմութեան էջը:

ՍԻՈՆ Ծ. ՎԱՐԴ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Փրաւիտէնս

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՓՐԿԱՐԱՐ ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿԸ

Տարի մը առաջ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը կոչ մը ուղղեց Ամերիկայի Հայութեան Քառորդ Միլիոն Տոլարի հանգանակութեան համար: Քաջ գիտնալով, որ այս համեմատաբար պըզտիկ գումարը մասամբ պիտի մեղմէր հայուն ցաւերը Եւրոպայի, Սուրիոյ, Պաղեստինի եւ Հայկական Հանրապետութեան սահմաններուն մէջ, Ամերիկայի ազգասէր հայութիւնը փութեռանդն յօժարութեամբ ընդ առաջ գնաց այդ կոչին: Ամէն հայաշատ կեդրոն ինքզինք գերազանցեց եւ գոյացուց աւելի խոշոր գումար մը քան ինչ որ կ'ակնկալուէր:

Ամերիկայի հայութեան այս պանծալի առատաձեռնութիւնը կը բղխէր գլխաւորաբար սա համոզումէն, թէ պատերազմի վախճանին հայուն աղէտահարեալ մասնիկները անմիջական կերպով պէտք պիտի ունենային եղբայրական աջակցութեան եւ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը համազգային վարկ ու յարգ վայելող միակ հաստատութիւնն է, որ կրնար ապահով խողովակ մը հանդիսանալ եղբայրական այս օգնութեան: Անցեալ տարի ժողովուրդը կատարեց իր նուիրական պարտականութիւնը եւ Բարեգործական Միութիւնը լիուլի արդարացուց մեր ամէնուն վստահութիւնն ու համակրութիւնը, բաշխելով նուէրները խղճի մտօք ու արդարութեամբ:

Սակայն, համատարած աղէտին վիթխարի համեմատութեան քով մեր ըրած եղբայրական նուիրատուութիւնը յոյժ սահմանափակ ու չնչին էր: Արդ՝ նկատի առնելով անսահման կարիքներու անյետաձգելի հանգամանքը եւ պատերազմի վաղորդայնին ներգաղթի ու ազգահաւաքման գործին անհրաժեշտութիւնը, Հ. Բ. Ը. Միութեան Ամերիկայի Վարչական Ժողովը որոշեց ձեռնարկել Կէս Միլիոն Տոլարի հանգանակութեան: Այս գումարին կէսը պիտի գործածուի ի նպաստ սփիւռքի աղէտեալներու պէտքերուն, եւ միւս կէսը պիտի յատկացուի Մայր Հայաստանի արկածեալ հերոս զինուոր-

ներու ընտանիքներուն, ու այլ եւ այլ կենսական պահանջներուն: Կրթական ու ազգաշինական կարիքներու ալ բաժին պիտի հանուի մեր նուիրելիք գումարներէն:

Անկէ աւելի փրկարար գործ մը կարելի չէ երեւակայել: Մենք Ամերիկայի բաղդաւոր հայերս, հեռու պատերազմի ահ ու սարսափներէն, զերծ շղթայազերծուած անհուն աղէտներէն, նիւթական բարեկեցիկ պայմաններով առանձնաշնորհում մը կը նկատենք մեր արենակից եղբայրներուն օգնութեան փութալու գործը: Իբրեւ ազգ նիւթական ու բարոյական ինչ արժէքներ որ ունինք, մեզի համար քաղցր պարտականութիւն մը կը սեպենք փրկել կորուստէ: Ռազմադաշտերու վրայ վիրաւորեալ մեր հերոս եղբայրներուն վէրքերը մենք կը փափաքինք մեր ձեռքերով կապել ու միջոցներ ստեղծել բուժելու:

Ո՞վ քարասրտութիւնը պիտի ունենայ ինքզինք զրկելու եղբայրական օգնութեան այս սքանչելի պատեհութենէն: Երախտապարտ կը զգանք որ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ի գլուխ կանգնած է գործին:

Ինչպէս տարի մը առաջ փառաւոր յաջողութեամբ պսակուեցաւ Հ. Բ. Ը. Միութեան հանգանակութեան ձեռնարկը, յուսով ենք որ այս տարի եւս նոյնքան շլացուցիչ յաջողութեամբ լիուլի պիտի յաջողի այս նոր արշաւը:

Ոչ միայն անհատ հայեր, այլ կազմակերպութիւններ, կրթասիրացներ, կուսակցութիւններ, Հայ եկեղեցիներ, ըլլան անոնք Հայաստանեայց, Աւետարանական կամ Կաթոլիկ, հոգեւին պէտք է զօրավիգ կանգնին Հ. Բ. Ը. Միութեան ազգասիրական այս վսեմ գործին: Այս կերպով անգամ մը եւս ապացոյց պիտի տանք, որ Ամերիկայի Հայութիւնը սիրտ մը ունի որ կը տրոփէ իր արենակիցներուն հանդէպ սիրով ակաղձուն, եւ գիտակցութիւն մը որ կ'ըմբռնէ հայ ազգին բեկորները փրկելու եւ Հայաստանի մէջ ազգին ապագան աւելի քան երբեք առողջութեամբ ապահովելու փրկարար պայմանները:

Հայութիւնը աշխարհիս երեսէն ջնջել ծրագրող դաժան Թուրքէն վրէ՞ժ կ'ուզենք: Ահա վրիժառութեան լաւագոյն կերպը — պահպանել հայուն բեկորները ու զօրացնել հայկական հանրապետութեան հիմերը Արարատայ շուքին տակ:

Արդ հնչած է ազգափրկութեան վսեմ ժամը: Ոն, ուրեմն, մղուինք գործի, հաւաքենք աւելի քան Կէս Միլիոն Տոլարի գումար մը, աչքերնիս յառած յաղթութեան արշալոյսին:

ԳԷՈՐԳ Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ
Լա Վէռն Գոլէճ

ՏԻԹՐՈՅԹ ՆԱԽԱԴՈՒՌԸ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՇՔԻՆ

Հ. Բ. Ը. Միութեան, գործակցութեամբ Ազգային Խորհուրդի եւ Հայ եկեղեցիներու, կէս միլիոն տոլարի հանգանակութիւնը այնպէս կ'երեւի մեր Տիթրոյթէն պիտի սկսի: Մեր հրապարակային ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մայիս 13, 1945–ին): Եթէ ուրիշ քաղաքի հայեր այդ օրէն առաջ այդ նպատակով հրապարակային ժողովի կարգադրութիւն կ'ընեն, լաւ կ'ըլլայ որ յետաձգեն մինչեւ մերինին մասին լսեն: Ինչո՞ւ: Մեզմով ներշնչուելով գործերնին յաջող ընթացնելո՞ւ համար... Հա՛, ճիշդ այդ պատճառաւ: Բայց ինչո՞ւ այսքան յանձնապաստան ըլլալ Տիթրոյթի հաշուոյն: Ի՞նչ, միւս քաղաքներու հայերը իրենց երակներուն մէջ ճերմակ եւ մերինները կարմիր գրնդիկնե՞ր կը կրեն: Ո՛չ, հազար ոչ: Բնախօսական տարբերութիւններ չկան Նիւ Եորքի, Պոսթընի եւ Տիթրոյթի հայերուն մէջ: Միակ տարբերութիւնը որ կայ, այն է որ արեւելքի քաղաքներու հայերու մեծ մասը գրոց-բրոցներ, խմբագիրներ, գրագիրներ, գործավաճառներ են, Հայու եւ Հայաստանի մասին տեսակ տեսակ մտայնութիւններով: Իսկ հոս, Միջին Արեւմուտքի մէջ, Տիթրոյթի եւ Միսիսիփի Հովիտի հայերը մասնաւորաբար, համեստ աշխատաւորներ, գործարաններու չարքաշ բանուորներ են: Մեր մէջ ճերմակ շապիկաւորներ կան կամ չկան: Այնչափ քիչ են որ աչքի չեն զարներ: «Դուք ալ գործարանատէրեր եւ պանդոկապետներ ունիք, չմոռնանք:» Ո՛չ, չեմ մոռնար: Բայց, հացդ կերած եմ, երդո՛ւմ վրան: Անոնք դասակարգ չեն: Անոնք ինքնուրոյն դասակարգային գիտակցութիւն զարգացնելու չափ առաջ գացած չեն: Դեռ «գիւղացի» են:*

Ծ. ԽՄԲ.— Տիթրոյթ իր հանգանակութեան ժողովնունեցաւ գոյացնելով մօտաւորապէս 40.000 տոլար:

Գիւղացիներու պէս կը զգան եւ կը խորհին: Ազգային կենսական խնդիրներու մասին անոնց յար եւ նման շահագրգռութիւն ցոյց կուտան: Անոնց նման կը տխրին եւ կ'ուրախանան վայրավատին հայ գաղթականներէն եւ Խ. Հայաստանէն կռունկին բերած խապրիկներուն *համեմատ: Եւ որ ամենէն կարեւորն է,* Հայուն եւ Հայաստանի մասին բոլորը մէկ տեսակ մտայնութիւնով: *Ուրեմն, մենք եւ զանոնք իրարմէ զատորոշող դիծը, մերիններու պարագային «գիւղացի», եւ միւսներու պարագային «քաղքցի»ութիւնն է: Որո՞նք են մեր գիւղացիները: Ի՞նչ է ընոյթը իրենց մտայնութեան Հայու եւ Հայաստանի նկատմամբ որ առաջնակարգ երաշխիք կ'ընծայէ Մայիս 13-ի Հ. Բ. Ը. Միութեան հրապարակային ժողովը դարձնելու տեղւոյս հանգամանքութեանց տարեգրութիւններու մէջ իր նախընթացը չունեցող հոյակապ բան մը, միակ բացառութիւն ըլլալով Սասունցի Դաւիթ Թէնքերու ժողովրդական ելոյթը, որ բոլոր ժամանակներու եւ բոլոր տեղերու համար յաւիտենօրէն անգերազանցելի պիտի մնայ:*

Թրքահայաստանի գիւղերէն փախուստ տալով եւ հոս ապաստան գտնող հայրենակիցներ են «գիւղացի» կոչածներս: Հոն, իրենց գիւղին մէջ, անոնց հայրերը արտեր ունէին: Իրենց ճաշակին, կարիքին եւ հողին ընութեան համեմատ անոնք այդ արտերը կը մշակէին եւ սերմնացան կ'ընէին: Ցորենի արտերուն մէջ սեւ ոլոռը տեղ չունէր: Թոյնի պէս էր: Զայն արմատախիլ կ'ընէին եւ կը նետէին: Արդիւնքը կ'ըլլար ճերմակ, մարգրիտի պէս փայլուն կենսատու ցորեն: Ինչ որ իրենց ուզածն էր: Եգիպտացորենի արտերուն սակայն պատուհաս էր, մո՛ւկը: Անոր դպած տեղը եգիպտացորենները մէջքերնին ծռած, գունատ, անժամանակօրէն ծերացած չինացի որբերու, եւ չդպած տեղն ալ ոսկեթել վարսերով ժամէն դուրս ելլող հարսներու կը նմանէին: Հետքը գտնել եւ վիզը ոլորել մո՛ւկին,— ահա իրենց ընելիքը: Համատարած ոսկի հատիկներով եգիպտացորեն ունենալու միակ կերպը այդ էր, եւ մեր գիւղացիները ըստ այնմ ալ կը շարժէին: Շողգամը համով հոտով, առողջարար բանջարեղէն մըն էր: Մեր գիւղացին գիտէ՛ր այդ: Բայց խլուրդն ալ գիտէր: Եւ վերջինս, հողին մութին մէջ, գաղտագողի, շողգամներուն միսը կը կրծէր, հա՛, կը կրծէր: «Ա՜խ, աչքդ կուրնար, դժոխքի կրակին մէջ այրէիր», ըսելով կ'անիծէր եւ լախտի հարուածը ուժգնօրէն կ'իջնէր խլուրդի գլխուն: Արտին ամբողջ տարածութեան վրայ հիւթեղ, առողջ, ախորժահամ շողգամ բուսցնելու ուրիշ կերպ չէր գիտեր մեր գիւղացին:

Իւրայատուկ բոյրով եւ ցանկալիութեամբ մեր գիւղական պարտէզներու պտղատու ծառերուն ամէն մէկը մեր գիւղացիներու աչքի լոյսն էր: Բազմաթիւ տարիներու աշխատանքի եւ հոգածութեան արգասիք անոնց ամէնը: Բայց չես գիտեր, ո՞ր մութ անտառէն, օր մըն ալ, անթեւ ու թեւաւոր որդեր ու թրթուրներ, անհուն բանակներ կազմած, խուժեցին անոնց վրայ: Սպառնացին եղերավայրերու վերածել այն դրախտանման պարտէզները: Մեր գիւղացիները զանոնք թրթրային յօշոտումէ ազատելու միայն մէկ եղանակ գիտէին: Իմացականութեան իրենց պարգեւած ամէն զէնքերով եւ միջոցներով անխնայ եւ դանդաղօրէն կոտորել այդ թրթուրները...:

Բայց ինչո՞ւ պարզ եւ մեկին չըսեմ թէ սա մեր աշխարհը որ կայ, կռուախնձոր մըն է երկու հակադիր ուժերու միջեւ: Մէկ կողմը կեցած է բռնակալութիւնը, մարդասպանութեան, աւարառութեան եւ բռնի տիրապետութեան իր կատաղի մոլուցքով, եւ միւս կողմը կեցած է ընկերվարական մարդասիրութիւնը, ազատութեան, արդարութեան եւ հաւասարութեան գերբնական կրքով: Թէ մէկ կողմը կեցած են բարութեան խորհրդանշան բոլոր բարի ցորենները ու իրենց տեսակները, եւ միւս կողմը կեցած են անաշխատ վայելքի ախոյեան բոլոր մուկերը, խլուրդները եւ իրենց ճետերը: Թէ ո՛րչափ ատեն որ աշխարհը այսպէս է, արտասահմանի մէջ մերկ, անօթի ու թշուառ գաղթականներ եւ Խ. Հայաստանի մէջ հայրակորոյս որբերու փաղանգներ կան եւ պիտի ըլլան միշտ: Մենք կ'անիծենք հին կարգերը եւ կը տենչանք նոր կարգերու: Մենք կը գնահատենք Խ. Հայաստանի կառավարութեան գերագոյն բարոյականութիւնը: Մենք կը հաւատանք որ այդ բարոյականութեան տեւականութիւնն է միայն որ պիտի երաշխաւորէ Հայու յաւիտենականութիւնը յաւիտենական Հայաստանով: Ազատ, շինարար եւ ստեղծագործ Հայուն, եւ ոչ թէ «որբ», «տարագիր», «անօթի», «թշուառ գաղթական» Հայու յաւիտենականութիւնը: Բայց մինչեւ այդ, մենք հիմա, կ'ող-

ջունենք եւ կը ծափահարենք Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր սկսած շարժումին համար, որուն նպատակն է, համագործակցաբար Ազգային Խորհուրդի, Հայ Եկեղեցիներու եւ ազգային արժանապատուութեան նախանձախնդիր այլ տարրերու, օգնել որ հայ բեկորները՝ ամէն ո՛ւր որ են, կիսամեռ Յունաստանի թէ արիւնաներկ Ֆրանսայի մէջ, չմահանան, այլ ապրին գիշերուան ցուրտին եւ մահացումին մէջէն մինչեւ արեւածագ: Իմ հաւատքս է, որ Տիթրոյթը, մեր հարուածային Տիթրոյթը, Խ. Հայաստանի բարեկամներու այս կորիճ միջնաբերդը, պիտի գիտնայ արժեցնել իր անունն ու համբաւը եւ իրապէս պիտի ըլլայ նախադուռը հայ համագործակցութեան հրաշքին, Հ. Բ. Ը. Միութեան Հանգանակութեան հրապարակային ժողովի առիթով, ժողով, որ տեղի պիտի ունենայ Մայիս 13, 1945, Նորտըն Հայ Սքուլի սրահը:

Տիթրոյթ, Միչ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏԻՑ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՎԵՑԱՄԵԱՑ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

(Շար. նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Դ.— Առողջապահական Ձեռնարկներ Ժողովուրդին Ընդհանուր Առողջութեան Համար

Ամէն տարի հազարաւորներ կը պատուաստուին զանազան միջոցներով թիֆոյիտի, թիֆուսի եւ այլ հիւանդութեանց դէմ: Վերոյիշեալ ձեռնարկներուն համար ցարդ ծախսուած է մօտ 38,000 Լիր. Ոսկի ($17,431):

4. ՀԱԿԱՄԱԼԱՐԻԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ

Այս պայքարը յառաջ կը տարուի գլխաւորապէս Պէյրութ գետին շրջանը, Անճարի եւ Սուրի գաղթակայաններու մէջ: Հ. Բ. Ը. Միութեան Եգիպտոսի Շրջանային Վարչութեան փափաքով առաջին անգամ կազմակերպուեցաւ պայքարը 1942-ին Պէյրութ գետի շրջանը: Երեք տարիէ ի վեր հակամալարիական պայքարի ձեռնարկուած է Անճարի եւ Սուրի շըրջաններուն մէջ: Հ. Բ. Ը. Միութեան կ՚օժանդակեն նաեւ Նիյր Իսթ Ֆաունտէյշընը եւ Գարակէօզեան Գօմէմօրէթիւ Ֆաունտէյշընը: Այս երեք շրջաններուն մէջ 1941-էն ի վեր ծախսուած է մօտ 65,000 Լիր. Ոսկի ($29,816) հակամալարիական պայքարի համար: Ուրախ եմ Ձեզի ըսելու թէ մեր գաղթականներու առողջական վիճակը մտահոգիչ ըլլալէ դադրած է վերոյիշեալ ձեռնարկներուն շնորհիւ:

5. ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երբոր գաղթականները եկան, ոչ հերկի մեքենայ ունէին, ոչ ալ լծկաններ: Բարեգործականը մեծ չափով յաջողեցուց առաջին տարուան հերկը, վարձելով թրաքթէօրներ եւ լծկան եզներ: Յետոյ դիւրութիւններ տուաւ ժողովուրդին որ ան կարենայ գնել լծկան եզներ, կաթնատու կովեր, ոչխարներ, այծեր, եւայլն: Բարեգործականը ժողովուրդին հայթայթեց նաեւ սերմնցու ցորեն, գարի, ոսպ, սիսեռ, կորեկ, լուբիա, գետնախնձոր, եւայլն: Պէտք ունեցող ընտանիքներուն բաժնեց բահեր ու բըրիչներ: Այս նպատակին համար ծախսուած է մօտ 36,000 ($16,560) Լիր. Ոսկի: Հ. Բ. Ը. Միութիւնը կը խորհի աւելի զարկ տալ երկրագործութեան, եւ կը ծրագրէ պատրաստել տնկարան մը եւ ճարել թրաքթէօրներ պտղամշակութիւնը քաջալերելու համար:

6. ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏՆԵՐ

Առօրեայ կնճռոտ խնդիր մըն է կարօտ անհատներու եւ ընտանիքներու ուղղակի դրամական օգնութիւն մատակարարելու խնդիրը: Մէկը հիւանդ ունի, դեղ չկրնար գնել. միւսը անգործ է. միւսին մանուկը անօթի կամ մերկ է. ամէն տեսակ թշուառութիւն: Կարօտներու օգնութեան գործը ամենէն սպառիչ գործը եղած է, որովհետեւ օգնութիւն կը տրուի եւ սակայն արդիւնքը չտեսնուիր, ի՞նչպէս պիտի տեսնուէր, օրինակ, տունի մը շինութեամբ: Քանի մը տեսակներու կրնանք բաժնել անհատական նպաստները.

ա) Ուղղակի դրամական նպաստ տալ: Ընդհանուր առմամբ այս նպաստները տրուած են Հ. Բ. Ը. Միութեան տեղական մասնաժողովներու կամ ուրիշ պաշտօնական մարմիններու ձեռամբ:

բ) Գործիք կամ գործանիւթ գնելու փոքրիկ դրամագլուխ մը տրամադրելով գործաւորին, որպէս զի կարենայ իր օրապահիկը շահիլ: Դրամը ուղղակի չէ յանձնուած խնդրարկուին, այլ պաշտօնեայի մը ձեռքով գնուած է անոր ուզած առարկան, որպէս զի ապահով ըլլանք թէ դրամը տրուած նպատակին գործածուած է:

գ) *Զբօսարաններու պարենաւորում* : *Ըստ պարագային փոխանակ դրամ տալու, կարօտներուն տրուեցան ալիւր, ձաւար, լուբիա, օճառ, եւայլն : Այս ձեռնարկին մէջ 1941–42–ին նպաստաւորուեցանք Ամերիկեան Կարմիր Խաչէն, որ Ցանձնաժողովիս միջոցաւ ժողովուրդին տրամադրեց 1000 պարկ ալիւր, 600 պարկ լուբիա, մօտ 40 քիլօ քինին եւ ուրիշ դեղեր, փոշի կաթ, 500 պաթանիա, հին հագուստներ, եւն. : Այս տարի ալ ստացած ենք 43 հարկ հին հագուստ Ամերիկայէն : Հ. Բ. Ը. Միութեան գործածուած հագուստեղէնի արշաւէն Սուրիոյ եւ Լիբանանի գաղթականներուն բաժինը, որ միջ–յարանուանական յանձնախումբերու միջոցաւ բաժնուելու վրայ են ժողովուրդին : Հ. Բ. Ը. Միութիւնը զանազան առիթներով նպաստած է Ազգ. Բուժարանին, Դանիական Թռչնոց Բոյն Որբանոցին, եւ Զուիցերիական Հայասէր Ընկերութեան : Այս կերպով ծախսուած է 23,000 Լիբ. Ոսկի ($10,550) :*

7. ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ

Տեղւոյն աղքատներուն համար Ամերիկայի իրենց ազգականներէն դրամական փոխանցումներ ընելու ձեռնարկուած է 1941–էն սկսեալ : Այս կերպով Հ. Բ. Ը. Միութիւնը կապ մը եղած է ու կ'ըլլայ իրարմէ հեռու ազգականներու միջեւ : 1941–էն ի վեր Հ. Բ. Ը. Միութիւնը մօտ 250,000 Լիբ. Ոսկի ($114,679) դրամական փոխանցում կատարած է :

8. ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

Նպաստիցը երբեմն գտնուեցաւ բացառիկ եւ անմիջական օգնութեան կարօտ ձեռնարկներու առջեւ, եւ ըստ կարելւոյն լուծեց այդ խնդիրները : Զոր օրինակ, Անճարի Ջուրի մեքենային նորոգութիւնը. Սանճագէն Բէյսալ ապաստանած Լեբոնեան որբանոցին հոգածութիւնը մինչեւ անոր ցրուումը. Գարատուրանի աղէտեալները. վառելանիւթի հայթայթումը գաղթականաց համար. Անճարը Ջուրի թիւրպինով օժտելու խնդիրը, եւն. :

9. ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏՆԵՐ

Սուրիոյ եւ Լիբանանի կրթական օգնութեան գործը շատ անգամ սեղանի նիւթ եղած է : Ձեր ամէնուն ծանօթ ըլլալու է Հ. Բ. Ը. Միութեան Կրթական Տեսչութեան ձեռամբ տարեկան ծախսած է 15—25,000 տոլարի գումարը : Ասկէ զատ ըլլալով, Հ. Բ. Ը. Միութեան Նպաստից Կեդր. Ցանձնաժողովը գաղթական մանուկներու կրթութիւնը կարեւոր նկատելով գաղթականներու վեց դպրոցներուն գումարները տրամադրած է կրթական տեսչութեան միջոցաւ կամ անոր հետ խորհրդակցաբար : Այս դպրոցներուն տրուած են նաեւ գրենական պիտոյքներ, անոնց համար գնուած են գրասեղաններ : Հարկ տեսնուած նորոգութիւնները կատարուած են այդ դպրոցներու մէջ : Մի քանի համալսարանական ուսանողներու կրթաթոշակներուն օժանդակած է : Միջ-համալսարանական հայ ուսանողութեան միջոցաւ աղքատ աշակերտներ դպրոց ղրկած է : Ուսուցիչներու եւ եկեղեցականներու նեղ օրերուն դրամական օժանդակութիւն ըրած է : Շատ մը դպրոցներ որ ջուրէ, պէտքարաններէ եւ լուացարաններէ զուրկ էին, առողջապահական տեսակէտէն անհրաժեշտ տեսնուած այս կարիքները մատակարարուած են : Կրթական նպաստներու համար 1940–էն ի վեր Հ. Բ. Ը. Միութեան Նպաստից Կեդր. Ցանձնաժողովը մօտ 30,000 Լիբ. Ոսկի ծախսած է ($13,761) :

Աշխատեցայ համառօտ գիծերով պատկերացնել Հ. Բ. Ը. Միութեան գործը Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ : Հ. Բ. Ը. Միութիւնը գործած է եւ կը գործէ : Ան մեր միակ Հաստատութիւնն է, որ ասպարէզ իջած է կազմակերպեալ կերպով ամոքելու մեր ազգին ցաւերն ու նեղութիւնները : Ուստի, իբրեւ Հայ ո'ր յարանուանութեան կամ կուսակցութեան ալ պատկանինք՝ մեր պարտականութիւնն ու առանձնաշնորհումը նկատելու ենք գործակցելու անոր, բերելով մեր նիւթական եւ բարոյական օժանդակութիւնը : Այս կերպով ան կրնայ աւելի արդիւնաւոր գործունէութիւն ունենալ Սփիւռքի մեր տառապեալ ազգակիցներու մէջ :

Ի դիմաց Հ. Բ. Ը. Միութեան
Կեդր. Նպաստից Ցանձնաժողովին
ՏՈՔԹ. Տ. Ա. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
Ատենադպիր

Ծանօթ.— *Այս տեղեկագրութիւնը կարդացուած է 28 Յունուար 1945–ին, Տոքթ. Յ. Եէնիգոմշեանին կողմանէ Տիար Ճանիկ Պէյ Զագըրին ի պատիւ տրուած թէյասեղանին առթիւ, ի ներկայութեան Պէյրութի կրօնապետներուն եւ քաղաքի երեւելիներուն, ուր ընտրուած են Համազգային Հանգանակութեան Հանգանակիչ Մարմնի անդամները :*

ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒԻՆՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԸ

Հայկ. Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կէս Միլիոն Տոլարի Հանգանակութեան բացումը կատարուեցաւ, Մայիս 12-ին, Շաբաթ երեկոյ, Ֆորէսթ Հիլզի մէջ, Հաուըրտ Ճանսըն-ի ճաշարահը։

Ճաշկերոյթին ներկայ էին 125 անձինք, մեծ մասամբ Գուինսի մասնաճիւղին անդամներ։

Հանգանակիչ Յանձնախումբին նախագահ Տիար Ա. Քէլճիքեան հանդէսը բացաւ հակիրճ կերպով բացատրելով Հ. Բ. Ը. Միութեան կատարած փրկարար դերը հայկական կեանքին մէջ. շեշտեց այս հանգանակութեան անհրաժեշտութիւնը եւ հրաւիրեց ներկաները՝ որպէսզի ամէն Հայ առատօրէն մասնակցի։

Օր. Թագուհի Զօրպաճեան՝ որ յատկապէս Պոսթոնէն եկած էր, դաշնակի վրայ նուագեց երեք ընտիր կտորներ, որոնք գնահատուեցան ունկնդիրներու խանդավառ ծափահարութիւններով։

Տիար Մ. Գարակէօզեան եւ Տկն. Զապէլ Գարակէօզեան որոնք կանխաւ խոստացած էին ներկայ ըլլալ, նոյն օրը Տիթրոյթէն Հ. Բ. Ը. Միութեան հանգանակութեան ներկայ ըլլալ խնդրուած ըլլալով, օր մ'առաջ ստիպուած էին Տիթրոյթ մեկնիլ. իրենք իբրեւ փոխանորդ Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ ներկայ էին Տէր եւ Տկն. Հ. Գավուքճեան։ Տիար Հ. Գավուքճեան որ առաջին հանգանակութիւնը յաջողապէս ի գլուխ հանեց, յայտարարեց թէ՝ ինչպէս Ամերիկայի 7-րդ փոխառութիւնը, այս ալ հայութեան 2-րդ փոխառութիւնն է, որուն ամէն ոք պէտք է մասնակցի մեծ չափով։

Ներկաները մեծ խանդավառութեամբ ունկնդրեցին մեր սիրուած երգիչ Պր. Յ. Աստուրեանի հայկական երգերը, դաշնակի ընկերակցութեամբ Օր. Լուսի Ուզունեանի։ Պր. Աստուրեան իր ձայնին անուշ ելեւէջներով մեզ ամենուս ապրեցուց հայրենիքի կեանքը։ Ներկաները ոգեւորուած ծափահարութիւններով արտայայտեցին իրենց գնահատանքը։

Ապա խօսեցաւ Կեդրոնական Յանձնաժողովին ժրաջան Փոխ-Ատենապետուհին, Տկն. Ֆ. Սարգիսեան, որ վեր հանելով Հ. Բ. Ը. Միութեան կատարած նախախնամական դերը հայ կեանքին մէջ՝ թելադրեց ներկաներուն որպէսզի լայնօրէն մասնակցին այս հանգանակութեան։

Ատենապետի հրաւէրով օրուան ատենախօսը՝ Պր. Լ. Ն. Զէնեան՝ մանրամասն տեղեկութիւններ տալով առաջին հանգանակութեան մասին, կոչ ըրաւ ներկաներուն եւ իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ եւ զգայուն արտայայտութեամբ խանդավառեց բոլոր ներկաները, ապահովելով այս հանգանակութեան յաջողութիւնը։

Տիար Ա. Քէլճիքեան բանալով հանգանակութիւնը, կարդաց կանխաւ տրուած խոստումներուն ցուցակը, որուն հետեւեցան ներկաները։ Ամէնքն ալ առատօրէն մասնակցեցան եւ քիչ ժամանակի մէջ մօտաւորապէս 10 հազար տոլարի բարձրացաւ գումարը։ Ներկաները մեկնեցան իրենց պարտականութիւնը կատարողի գոհունակ տպաւորութեան տակ։

ՅԱԿՈԲ ՄՆՏԻԿԵԱՆ

ՍԷՆԹ ՔԷԹՐԻՆՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ Ի ՆՊԱՍՏ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Սէնթ Քէթրինսի (Գանատա) Մասնաճիւղին նախաձեռնութեամբ եւ տեղւոյս Հայ Ազգային Խորհուրդին օժանդակութեամբ Հրապարակային ժողով մը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 29-ի Կիրակի օրը, կէսօրէ ետք ժամը 2-ին, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Գուրեան սրահին մէջ։ Ժողովուրդը ժամանակէն առաջ եկած էր՝ կատարելու համար իր ազգային պարտականութիւնը։

Օրուան Ատենապետ Պր. Օ. Թորոսեան ժողովը բացաւ եւ դպրոցի սաները խմբերգ մը երգեցին։ Ատենապետին բացման քանի մը խօսքերէն ետք՝ փոքրիկն Օր. Արփինէ Պօղոսեան արտասանութիւն մը ըրաւ։ Յետոյ տեղւոյս ընկերներէն Պրն. Սենեքերիմ Զիլէլեան կարճ ուղերձ մը ըրաւ։ Ուղերձ մը ըրաւ նաեւ Հ. Բ. Ը. Միութեան Բարերար Անդամ Պրն. Լեւոն Պապաեան՝ Թորոնթոյէն, եւ բացատրեց մեր պարտականութիւնը կէս միլիոնի հանգանակութեան առթիւ։ Յետոյ արտասանեց փոքրիկն Սեդրակ Արթինեան։

Մեր հիւրը, Պրն. Լեւոն Գասպարեան ուղերձ մը ըրաւ եւ տեղեկութիւններ տուաւ օրուան հարցին շուրջ։ Յետոյ Տիկ. Փերուզ Լ. Պապաեան երգեց իր քաղցր ձայնով եւ արժանացաւ ջերմ ծափահարութեան։

Այս առթիւ ներկայացուեցաւ «Դարբիններու Գործադուլ»ը՝ Պրն. Լեւոն Գասպարեանի կողմէ։ Ներկայացումէն ետք արտասանեց փոքրիկն Վաղինակ Գրիգորեան։

Վերջին խօսողն էր օրուան բանախօսը, Պրն. Լեւոն Ն. Զէնեան, Կեդրոնական Վարչութեան Քարտուղարը, որ լայն բացատրութիւններ տուաւ Միութեան գործունէութեանց, ներկայ լուրջ պայմաններուն եւ այս ճգնաժամային շրջանին մէջ մեր աղէտեալ եղբայրներուն եւ քոյրերուն օգնութեան հասնելու կարեւորութեան մասին։ Հրաւիրեց ներկաները որ սիրայօժար եւ առատաձեռնօրէն կատարեն իրենց ազգային պարտականութիւնը այս անգամ ալ, ինչպէս կատարած էին Քառորդ Միլիոն Տոլարի Հանգանակութեան առթիւ։

Հանգանակութիւնը սկսաւ եւ կարճ ժամանակի մէջ ներկաները կատարեցին իրենց պարտականութիւնը եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ գոհ սիրտով։

Ժողովէն ետք մեր յարգելի հիւրերը առաջնորդուեցան Թորոսեան եղբայրներու բնակարանը, ուր հրաւիրուած էին ճաշելու։ Համեղ ճաշը պատրաստած էր Տիկ. Սիրանուշ Էլօեան, որ այսպիսի ազգային, եկեղեցական հաւաքոյթներու առթիւ միշտ կատարած է իր բարոյական պարտականութիւնը եւ արժանի է գնահատութեան։ Ճաշկերոյթը անցաւ հաճելի եւ ջերմ տրամադրութեան տակ։ Յետոյ մեր յարգելի հիւրերը գոհ սիրտով մեկնեցան Թորոնթօ։

Գ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
Քարտուղար Հանգանակիչ Յանձնախումբի

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱԼԻՖՈՐՆԻՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿԻ ԻԹ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Գալիֆորնիոյ շրջանակի տարեկան 29-րդ Պատգամաւորական Ժողովը գումարուեցաւ Ապրիլ 28-ին, Շաբաթ օր, Ֆրէզնոյի Հայ Ակումբին մէջ։ Ներկայ էին մասնաճիւղներու ներկայացուցիչներ, Պատուոյ Անդամներ, եւ ուրիշ հիւրեր։

Ժողովը սկսաւ առտուն ժամը 10-ին, Առաջնորդ Գեր. Տ. Մամբրէ Եպիս. Գալֆաեանի աղօթքով, եւ Գալիֆ. Շրջ. Յանձնաժողովոյ Ատենապետ, Պրն. Մարտիրոս Փիլօեանի բացման շինիչ ուղերձով։ Ժողովի ատենապետ ընտրուեցաւ Պրն. Ա. Գ. Եազըճեան, Բ. Ատենապետ՝ Պրն. Աւթըր Առաքելեան, Ատենադպիր՝ Պրն. Հ. Կէրթմէնեան, եւ Բ. Ատենադպիր՝ Պրն. Յակոբ Զիվիթճեան։ Ժողովին մէջ տեղի ունեցան տեղեկատուութիւններ, օգտակար թելադրութիւններ, խորհրդակցութիւններ, եւ որոշումներ։

Տրուած տեղեկութիւններէն յայտնի եղաւ թէ Գալիֆ. Շրջանակի Մասնաճիւղները, 1944-ին մէջ, հաւաքած են 100,000 տոլարի պատկառելի գումար մը, որուն մօտ 80,000 տոլարը Քառորդ Միլիոն Տոլարի Հանգանակութեան հաշւոյն, եւ աւելի քան 20,000-ը՝ իրենց սովորական հասոյթ։ Գալիֆորնիոյ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, իր թիւին հետ բաղդատելով, միշտ ալ արտադրած է այսպէս իրմէ ակնկալուածէն շատ աւելին։

* * *

Նոյն Շաբաթ երեկոյեան ժամը 7·30-ին, սոյն Պատգ. Ժողովին առթիւ, Ֆրէզնոյի ճինիըր Քալէճի ճաշասրահին մէջ, տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ մը որ սարքուած էր Ֆրէզնոյի Հ. Բ. Ը. Միութեան Մասնաճիւղին նախաձեռնութեամբ։ Ճաշկերոյթին ներկայ էին աւելի քան 300 հոգիներ։ Սեղանը օրհնեց Վեր. Յակոբ Զագմագճեան։

Յաւարտ ճաշի, յայտագիրը սկսաւ Հ. Բ. Ը. Միութեան Ֆրէզնոյի Վարչութեան Ատենապետ, Պր. Գաբրիէլ Մ. Գաբրիէլեանի բացման պատշաճ ուղերձով։ Շինիչ ուղերձներ ըրին Վեր. Ա. Պետիկեան, Նիւ Եորքի Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ հովիւը, որ հիւրաբար կը գտնուէր ի Գալիֆորնիա, եւ Պրն. Արսէն Տիրան։ Առաջինը օրուան գլխաւոր խօսողն էր որ ճոխ խորհուրդներով ու զօրաւոր շեշտով մը պատգամեց Միութեան ու համագործակցութեան կարեւորութիւնը, իսկ վերջինը ծանրացաւ Կէս Միլիոն Տոլարի Հանգանակութեան հանդէպ մեր պարտականութեանց վրայ։ Գեղեցկօրէն մեներգեցին Օր. Ներկիզ Արզարեան, ջութակի վրայ յուզիչ կերպով նուագեցին Օր. Էլինոր Թավլըեան եւ Պրն. Արամ Տէր Զաքարեան, որոնց ընկերացաւ դաշնակի վրայ, Ֆրէզնոյէն, Օր. Վիքթորիա Աւագեան։

Կէս Միլիոն Տոլարի Հանգանակութեան Ֆրէզնոյի Մասնաճիւղին բաժինն էր $5,500·00։ Հանգանակութեան մասնակցեցան Գաբրիէլեան եղբայրներ 1000 տոլարով, նոյնպէս Պրն. Մարտիրոս Փիլօեան 1000 եւ Պրն. Գր. Մարութեան 500 տոլար, եւ այսպէս միւս Ֆրէզնոյցիներն ալ՝ իրենց կարգին՝ բերելով իրենց մասնակցութեան բաժինը 250, 200, 150, 100 եւ այլն գումարներով, կարճ ժամանակի ընթացքին գոյացաւ 5,050 տոլար։ Քօթային մնացած 450 տոլարը պիտի հաւաքուի դուրսը բացականներէն, եւ շատ հաւանական է արդիւնքը ըլլայ քօթայէն շատ ալ աւելի։

Գալիֆորնիոյ մէջ Ֆրէզնօ առաջին հայ գաղութն է որ կը մասնակցի կէս միլիոն տոլարի հանգանակութեան այնքա՛ն եռանդուն ու միջինէն աւելի կերպով։ Ապրի՛ Ֆրէզնոյի հայ գաղութը իր այս գեղեցիկ ժեսթին համար, ի նպաստ մեր աղէտեալ հայ արենակիցներուն։ Ժողովին մէջ կը տիրէր մեծ խանդավառութիւն եւ եռանդ։ Ներկաները սրահէն մեկնեցան գոհունակ սրտով եւ բարեգործականի ներշնչումներով առլի։ ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

ԳՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Նիւ Եորքի Տիկնանց Կեդր. Յանձնախումբի Կրթական Բաժինը գեղեցիկ գաղափարը ունեցեր էր ներկայ տարեշրջանի դասախօսութեանց վերջինը ընել զուտ գրական ու գեղարուեստական, ու այս նպատակով դիմում կատարած էր «Նոր Գիր»ի խմբագրութեան՝ որպէսզի ան կազմակերպէ գրական առաւօտ մը։ «Նոր Գիր» գրական եռամսեայի խմբագիր Պր. Բ. Նուրիկեան ալ այդ դիմումին ընդ առաջ երթալով կազմակերպած էր գրական երեկոյթ մը, որ տեղի ունեցաւ Ապրիլ 26, Հինգշաբթի իրիկուն, Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ներքնասրահին մէջ։

Կրթական Բաժնի ժրաջան ատենապետուհի Տիկին Վերժին Էքսէրճեան նախ քան երեկոյթին պաշտօնական բացումը՝ ցաւօք յիշեց նորոգ հանգուցեալ Մ. Նահանգաց մեծանուն Նախագահի դառնակսկիծ մահը, եւ իր հրաւէրով ներկաները յոտնկայս իրենց լուիկ յարգանքը մատուցին հանգուցեալի անմեռ յիշատակին։ Յետոյ ատենապետուհին դնահատական կարգ մը խօսքեր ընելէ վերջ «Նոր Գիր»ի «Տղայոց», եւ ի մասնաւորի անոր խմբագրի մասին, խօսելու հրաւիրեց «Հ. Կոչնակ»ի խմբագիր գրագէտ-գրադատ Պր. Յովհ. Աւագեան, որ ընդհանուր ակնարկ մը նետեց Ամերիկահայ զուտ գրական շարժումին շուրջ՝ անդրադառնալով այդ մարզին մէջ երեւցած թերթերու, գրական պարբերականներու, տարեցոյցերու, բացառիկներու եւն.ի վրայ, որոնք ստատարեցին գրական շարժման մը սաղմնաւորումին, առանց սակայն կարենալ ստեղծելու ակնկալուած զուտ Ամերիկահայ գրականութիւն մը, ըստ իր կարծեաց։ Պրն. Աւագեան ամփոփ այլ յստակ կերպով պարզեց վերջին կէս դարու մէջ կատարուած գրական շարժմանց ճիգերը՝ ի մասնաւորի Ամերիկայի մէջ։ Պրն. Աւագեանի վերցուցած բաժինը չափազանց հետաքրքրական էր, բայց շատ փափաքելի էր որ այդ բերանացի դասախօսութիւնը գրաւոր ձեւի մէջ դրուէր, որպէսզի օդին ցրուած չի մնար։

Արմինիըն Միրըր – Սփէքթէյթըր-ի խմբագիր Պրն. Մարտիրոս Սարգիսեան գրաւոր ճառով մը անդրադարձաւ «Նոր Գիր»ի սաղմնաւորման եւ զարգացման ու յիշեց «Պայքար» օրաթերթի մէջ Վիսիի (Վահան Զուրկենց) «Խօսք եւ Խոհք»ով ծնունդ առած ու «Նոր Օր»ի խմբագիր Պր. Ա. Անդրէասեանի առաջնորդութեամբ ու երիտասարդ աշխատակիցներու մասնակցութեամբ շարունակուած սիւնակը, տալով մանրամասնութիւններ ըստ պատշաճի. Պրն. Սարգիսեան անդրադարձաւ նաեւ նոյն ծրագրով ի լոյս ընծայուած «Պայքար»ի շաբաթ օրուան գրական թիւերուն։ Պրն. Սարգիսեանի թելադրութեամբ յոտնկայս լուիկ յարգանք ընծայուեցաւ հայ նահատակներու յիշատակին։

«Նոր Գիր»-ի խումբէն երիտասարդ գրագէտ Պրն. Սուրէն Մանուէլեանի նիւթն էր Ա. Անդրէասեանի եւ

ընկերակիցներու խմբագրութեամբ լոյս տեսած «Նոր Գիր»ը։ Պրն. Մանուէլեան հարեւանցի ծանօթացուց այդ հրջանի «Նոր Գիր»ի աշխատակիցները ծանրանալով անոնցմէ մէկ երկուքին վրայ։ Պրն. Մանուէլեան՝ իր հաստատումներուն որպէս փաստ ընթերցումներ ըրաւ կարգ մը աշխատակիցներէ։

Ամենէն վերջ Պրն. Բ. Նուրիկեան կարդաց գրաւոր ուղերձ մը՝ որ չքեղօրէն ներկայացուց այժմու եռամսեայ «Նոր Գիր»ի քայլերը սկիզբէն մինչեւ իր ներկայ օրերը, եւ իր մասնաւոր գնահատութիւնները յայտնեց հին եւ նոր այն բազմաթիւ աշխատակիցներուն, որոնք «Նոր Գիր»ը շարունակելու հնարաւորութիւնը ըստեղծած են։

«Նոր Գիր»ի եռանդուն աշխատակիցներէն ծանօթ երգիչ Պրն. Յակոբ Յ. Աստուրեան իր գեղեցիկ երգերով մեծ փայլ տուաւ այս գրական ասուլիսին ու գեղարուեստական երեկոյթին, որուն Օր. Լուսի Ոսգանեան կ՚ընկերակցէր դաշնակով։ Վ. Ս. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՀԱՆԴԷՍ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Նիւարքի Արանց եւ Տիկնանց Մասնաճիւղերու միացեալ ձեռնարկը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 22, 1945, Կիրակի օր, Ուքրէնիըն Սէնթըր-ի մեծածաւալ սրահին մէջ։ Ինչպէս ուրիշ անգամներ, նոյնպէս այս առթիւ յոգնախուռն բազմութիւն մը փութացած էր քաջալերելու գաղութահայութեան օգնող այս կազմակերպութեան ձեռնարկը։

Հանդէսի Ատենապետ Տիար Ֆ. Պօյաճեան հակիրճ բացատրութեամբ բացումը կատարեց։ Գաղութիս սիրուած երգչուհի Տիկ. Ֆ. Դուրեան երգեց Ամերիկեան Ազգ. Երգը եւ Բարեգործականի երգը, դաշնակի ընկերակցութեամբ Օր. Զ. Թադոսեանի։ Դարձեալ Տիկ. Դուրեան երգեց քանի մը սիրուած Ազգ. երգեր՝ դաշնակի ընկերակցութեամբ Օր. Զ. Թադոսեանի։ Գաղութիս համար անակնկալ էր պատանի Արմէն Պալըգճեանի դաշնակահարութեան տաղանդը։ Անիկա մեծ յաջողութեամբ նուագեց դասական դժուարին կտորներ։ Բոլորն ալ գնահատուեցան ներկաներու երկարատեւ ծափահարութեամբը։

Հ. Բ. Ը. Միութեան Տիկնանց Մասնաճիւղի Ատենապետուհի Տիկ. Վ. Զատիկեան գեղեցիկ կերպով ներկայացուց մարդասիրութեան վսեմագոյն պարտականութիւնը որով մարդիկ գիտակցօրէն կը մղուին իրենցմէ նուազ բախտաւորներուն օգնելու, մասնաւորելով իր ուղերձը այն տիկիններուն որոնք դեռ չեն բերած իրենց մասնակցութիւնը, կոչ ուղղեց որ Հ. Բ. Ը. Միութեան գործակցին։

Ներկայացուեցաւ ազգային կեանքէ առնուած մեծ ողբերգութիւն մը «Սանդուխտ Կոյսը» ղեկավարութեամբ յայտնի դերասան Սիմոնօֆի։ Գլխաւոր դերակատարներն էին դերասան Սիմոնօֆ իբրեւ Սանատրուկ, Տիկ. Ա. Զարգճեան իբրեւ Սանդուխտ։ Պրն. Ա. Զարգճեան իբրեւ Երուանդ։ Պրն. Յ. Վէզիրեան՝ Թադէոս Առաքեալի դժուարին բաժնին մէջ։ Պրն. Կ. Սրապեան՝ Շաւարշի բաժինով ու Պրն. Ա. Տէպպղեան՝ Քրմապետի բաժինով լաւագոյնը կրցան ընծայել։ Կային պատգամաբեր, դահճապետ, իշխաններ ու իշխանուհիներ։ Բոլոր դերակատարներն ալ յաջողութեամբ իրենց դերը կատարեցին եւ գնահատուեցան։

Տիար Տ. Տիրատուրեան յայտարարեց թէ Հ. Բ. Ը. Միութեան կէս միլիոն տոլարի հանգանակութեան Յանձնախումբը կարճ ժամանակամիջոցի մէջ պիտի կազմուի տեղւոյս վրայ, եւ անգամ մըն ալ ձեր սրտաբուղխ եղբայրական առատաձեռնութեան պիտի դիմէ, յուսալով որ նախորդին նման պիտի դերազանցէ Նիւարքի հայութիւնը այս անգամ ալ, նկատի ունենալով անոր օգնութեան անհրաժեշտ ու անսովոր սախպազականութիւնը։

Այս ձեռնարկի յաջողութիւնը ապահովելու համար, յայտարարութիւններէ բաղկացեալ գրքոյկ մը պատրաստուած էր, որուն աշխատանքի մեծագոյն բաժինը բերած էր Տիար Տիրան Քըրք մեծ գոհողութեամբ արդիւնաւորելով գործը։

Հանդէսին համեղ կերակուրները ու կարկանդակները Տիկնանց Մասնաճիւղի անդամուհիներու կողմանէ պատրաստուած ու սիրայօժար նուիրուած էին։

Բոլոր դէմքերու վրայ ալ գոհունակութեան հետ խանդավառութիւն կը տիրէր Հ. Բ. Ը. Միութեան ընծայած այս վայելքին համար։ Յ. ԶԱՏԻԿԵԱՆ

ՆԻՒԱՐՔԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ – ՀԱՆԴԷՍԸ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Նիւարքի Տիկնանց Մասնաճիւղը Մայիս 9-ին, Հաուզ ավ Փրէյըր-ին մէջ, ի յարգանս մայրերու, սարքեց ճաշկերոյթ մը որուն ներկայ էին մեծ թուով տիկիններ։

Այս տարուան ճաշկերոյթը վերջին քանի մը տարիներէն աւելի տարբեր հանգամանք մը ունէր։ Մայրեր զուարթ եւ ժպտուն դէմքերով՝ սեղանի շուրջ հաւաքուած էին, Վ–Ի–ի նախօրեակը աւետող յաղթական լուրը բոլորին սիրտը ուրախութեամբ լեցուցած էր։

Տէրունական Աղօթքէ ետքը ներկաները վայելեցին պատրաստուած համեղ ճաշը։ Տիկ. Ալիս Ճգրայէլեանի Ամերիկեան Ազգային Քայլերգով սկսանք մեր օրուան յայտագիրը։

Ատենապետ Տիկ. Վարդանուշ Զատիկեան, ներկաներուն կարճ ուղերձ մը տալէ ետքը՝ կարգաւ հրաւիրեց Տիկ. Ֆլարէնս Պօյաճեանը, որ նախընտրած էր իր մասնակցութիւնը բերել Անգլիերէնով՝ ձօնուած Նախագահին վաղաժամ մահուան։ Անոր կեանքի գիծերը նկարագրեց հպանցիկ ակնարկումներով եւ գլխուն վրայ զետեղեց պսակ մը՝ քաջութեան, արդարութեան եւ անձնազոհութեան։ Ներկաներն յանկայս յարգանքի ցոյց մը ըրին։

Տիկ. Հայկանուշ Տիրատուրեան Վ–Ի օրէն ներշնչուած՝ մայրերու յատուկ գրութիւն մը կարդաց։

Նիւարքի համար անակնկալ մ՚էր տեսնել Օր. Ալիս Եսայեանի ճկուն մատներով նուագելն եւ լսել ձայնին անուշութիւնը, որոնք միացած իր շնորհալի ֆիզիքականին, աւելի հրապուրիչ կ՚ընէին զինքը ներկաներուն։

Ատենապետուհիին կողմէ կանչուեցան Հայ Աւետարանական եկեղեցիէն Տիկ. Ա. Թադէոսեան եւ Հայ Առաքելական եկեղեցիէն՝ Տիկ. Հայկանուշ Կիւլէզեան, որոնք հայ մօր առաքինութիւնները ներբողեցին։

Տիկ. Ֆլօրա Գնաճեան տեղեկութիւն տուաւ Մաս-

նաճիւղին 1944 տարուան գործունէութեան մասին։ Յիշեց թէ դրամական հասոյթէ զատ՝ մասնաւոր ջանք ըրած էին հին հագուստներ հաւաքելու, Կարմիր Խաչի գործով զբաղելու եւ Ծնունդին զինուոր տղայոց ծրարներ ղրկելու։ Ծրարներուն փոխարէն ընդունած են շնորհակալութեան եւ գնահատութեան յորդալիր նամակներ։

Օրուան գլխաւոր խօսողն էր Օր. Մարիամ Պալտասարեան, Նիւ Եորքէն, Պէլվիւ հիւանդանոցի գըլխաւոր հիւանդապահուհիներէն մին։ Նիւթն էր, «Ո՞վ է Մայրը»։ Իր խնամով պատրաստած այդ ուղերձը ներկաներու կողմէ մեծ հետաքրքրութեամբ ունկնդրուեցաւ եւ գնահատուեցաւ։

Տիկին Ալիս Ճզրայէլի յայտնութիւն մ'եղաւ մեր գաղութին համար, ապացուցանելով թէ՝ Ամերիկեան շրջանակի մէջ շինած իր համբաւին արժանի մէկն է։ Պարբերաբար հրամցուց մեզ Անգլիերէն եւ Հայերէն երգեր։ Այս ճաշկերոյթին իր մասնակցութեամբ վըստահցուց՝ թէ տիկինը պատրաստ է յօժարակամ իր տաղանդը տրամադրելի ընել օգտակար նպատակներու համար։

Յարգանքի մասնաւոր ցոյց մը եղաւ երկու մայրերու՝ որոնք երեքական զինուոր զաւակներ ունէին Ամերիկեան բանակին մէջ. անոնց կուրծքերը ծաղկեփունջով զարդարուեցան։ Անոնք էին Տիկնայք Հայկուհի Ուրկանեան եւ Մարի Թութունճեան։

Ատենապետ Տիկինը բարոյական ու գեղարուեստական բաժինը վերցնողներու, ճաշը պատրաստող եւ օգնող անդամուհիներու շնորհակալութիւն յայտնեց։

Վիճակահանութիւն մը քաշուեցաւ նոյն օրը եւ երեք նուէրներ տրուեցան բախտաւոր թիւերուն։

Տիկինները բաժնուեցան իրարմէ գոհ եւ հաճելի տպաւորութեամբ։ Հ. Տ.

ՄԷՏՖԸՐՏԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ–ՀԱՆԴԷՍԸ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Մէտֆըրտի Մասնաճիւղը Ապրիլ 29–ին ճաշկերոյթ մը ունեցաւ Ուիմըն'զ Քլըպ–ը, ներկայութեամբ անդամներու եւ համակիրներու կոկիկ բազմութեան մը, եւ ընտանեկան տաքուկ մթնոլորտի մը մէջ։

Մասնաճիւղին Ատենապետ Պր. Մեսրոպ Էքնոեանի առաջնորդութեամբ, յոտնկայս երգուած «Հայր Մեր»ով սկսաւ ճաշը, որ անդամներուն կողմէ խնամքով պատրաստուած եւ նուիրուած էր։

Օրուան Ատենապետ Պր. Արամ Տ. Յակոբեան՝ նախ բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն ու շնորհակալութիւն յայտնեց ճաշը պատրաստող ընկերուհիներուն, նաեւ սեղաններուն անթերի սպասարկող օրիորդներուն, եւ կարճ ուղերձէ մը ետքը, ընթացք տուաւ յայտագրին։

Գեղարուեստական բաժնին մասնակցեցան Օր. Պէթի Պալտիկեան, որ աքորտիոն նուագելով քաղցրաձայն երգեց հայկական զուարթ երգեր, հաճելի մթնոլորտ մը ստեղծելով, Մէտֆըրտէն Մօրուքեան քոյրերէն՝ Օր. Անիկ, դաշնակի ընկերակցութեամբ քրոջ՝ Օր. Հերմինէի, յաջողապէս երգեց երեք երգեր, ինչպէս նաեւ փոքրիկն Յարութիւն Խօլիկեան սէքսօֆօնով նուագեց քանի մը սիրուած հայերէն երգեր։ Թէ երգողները եւ թէ նուագողները ջերմապէս ծափահարուեցան։

Պրն. Գասպար Խալըեան հրաւիրուեցաւ իր երկար տարիներու ծանօթութեանց բացատրութիւններ տալ Բարեգործականի անցեալ եւ ներկայ կեանքէն։ Ան գնահատեց նաեւ նախորդ երկու տարուայ Վարչութեան մատուցած ծառայութիւնը ու յաջողութիւնը, մասնաւորապէս երեք Տիկիններուն, յանձին Օր. Էլմաս Ադամեանի, Տիկ. Հայկանուշ Յակոբեանի եւ Տիկ. Արաքսի Մ. Խօլիկեանի։ Ներկաները գնահատանքի արտայայտութիւններ ըրին։ Ատենապետին հրաւէրով Պր. Գուրգէն Խօրըեան ալ կարճ ուղերձ մը ըրաւ։

Օրուան ատենախօսն էր Գործիչ–Քարոզիչ Պրն. Շահան Նաթալի, որ մեր այսօրուան եւ վաղուան պարտականութիւններուն մասին խօսելով՝ հրաւիրեց որ կանխաւ պատրաստուինք եւ հաւաքուինք Բարեգործականի շուրջ, նեցուկ ըլլանք անոր նիւթապէս ու բարոյապէս, որ երբ օգնութեան կոչեր լսենք՝ կարող ըլլանք օգնելու մեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն, անուսալ եւ ծնողուրկ որբերուն եւ որբեւայրիներուն։ Ատենախօսին այս ներշնչիչ կոչին ի պատասխան 9 նոր անդամներ աւելցան։

Ձեռնարկը յաջողութիւն մը եղաւ ամէն կերպով։ Օր. Պալտիկեանի վերջին երգով հանդէսը փակուեցաւ, եւ ներկաները մեկնեցան գոհ տպաւորութեամբ։

Հ. Յ.

ԼՕՍ ԱՆՃԷԼԸՍԻ ՕԺԱՆԴԱԿԻ ՃԱՇ–ՀԱՆԴԷՍԸ

Ապրիլ 20–ին Աս Ֆէլլօզ սրահը լեցուած էր գեղեցիկ սեռին ներկայացուցիչներով եւ կէս տասնեակ մը երիտասարդներով։ Կ'ատենապետէր Տիկ. Ճ. Նիգիպլեան, իր հետ ունենալով կարգ մը երիտասարդ եռանդուն սպասարկուներ։ «Հայր Մեր»էն վերջ վայելեցինք համեղ ճաշը։ Ատենապետուհիին քովը նստած էին պատուոյ հիւրերը նախագահութեամբ Գեր. Գ. Գասիմեանի։ Կարդացուեցան կարգ մը նուիրատուներու անունները, ներկայացուեցան Օժանդակի Վարչութեան անդամները, որոնք են Փոխ Ատեն. Զ. Լեւոնեան, Քարտուղար Ա. Թարվէզեան, Գանձապահ Պէյլէրեան, Խորհրդականք՝ Կ. Իզմիրլեան, Ճ. Սարգիսեան եւ Վ. Զիրիչեան։ Տիկ. Տիգրանեան եւ Տիթրոյիթէն վերջերս հասնող Տիկին Տ. Բարէլեան մաղթանքներ ըրին։ Տիկ. Մ. Իյճեան դաշնակի ընկերակցութեամբ Տիկ. Զ. Տէմիրճեանի՝ իր թրթռուն քաղցր ձայնով սօլօներ երգեց։ Անիկա սրտառուչ ոտանաւոր մը կարդաց, յետոյ դաշնակահարուհիին հետ քաղցրալուր մեղեդի մը «Երազէ» զուգերգը երգեցին։ Մէյճըր Վահան դրուատական ուղերձ մը ըրաւ։ Գեր. Քասիմեան նախ յոտնկայս պահ մը լռութեամբ Ռուզվէլթի յիշատակին յարգանք մատոյց եւ Օրհնութեամբ փակեց հանդէսը։

Նոյն երեկոյ Ապրիլ 20–ին նոյն շէնքին մէջ Բարեգործական Միութեան անդամական ժողովը տեղի ունեցաւ առաջնորդութեամբ նորընտիր Ատենապետ Պրն. Կ. Իզմիրլեանի։ Րիտլի գումարուելիք Ապրիլ 28–ի Շրջանակային Համագումարին մասնակցելու համար գաղտնի քուէով եւ քուէներու առաւելութեամբ պատգամաւոր ընտրուեցան Ա. Աստրեեան, Մէյճըր Վահան, Մ. Պ. Պասթաճեան եւ Գ. Ալպաճեան։

Այս տարի Վարչութեան անդամներն են՝ Փոխ. Ատեն. Նշան Տէր Յակոբեան, Վ. Պետրոսեան, Ատենադպիր, Մ. Տէր Պօղոսեան՝ Գանձապահ, Մարթին Ատամս, Ճօն Թէրվիզեան եւ Ա. Եղիշեան՝ Խորհրդականներ։

Յ. Պ. Մ.

ՏԽՐՈՒՆԻ

ՄԱՅՐ ԿԻՒԼԻՒԶԱՐ ԱՎԱՆՕԶԵԱՆ

Նիւ Եորքի քաջածանօթ վաճառականներէն Ավանօզեան եղբարց մայրը՝ Տիկին Կիւլիւզար Ավանօզեան՝ Մարտ 27-ին մահկանացուն կնքեց Ֆորէսթ Հիլզի իր բնակարանին մէջ: Մարտ 31-ին, յուղարկաւորութեան խորազդեցիկ պաշտամունքը կատարուեցաւ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ մէջ, ձեռամբ Տ. Տիրայր Արքեպիսկոպոսի եւ մասնակցութեամբ Տ. Եղիշէ Վարդ. Սիմոնեանի եւ Տ. Վահան Քհնյ. Ճէլալեանի: Ներկայ էր խուռն բազմութիւն մը որ եկած էր իր վերջին յարգանքը մատուցանելու հանգուցեալին: Երգեցողութեանց բաժինը կատարեց Դպրաց Խումբը՝ ղեկավարութեամբ դպրապետ Պր. Ն. Ներսէսեանի: «Ի վերին Երուսաղէմ»ը յուզմամբ երգեց Օր. Տալանտ Թումանեան:

ՄԱՅՐ ԿԻՒԼԻՒԶԱՐ ԱՎԱՆՕԶԵԱՆ
MOTHER G. AVANOZIAN

Տիրայր Սրբազան դամբանական քարոզով մը վեր առաւ մօր կարեւոր կոչումը ի մասնաւորի ընտանեկան կեանքի մէջ, եւ ցոյց տուաւ թէ անիկա ո՛րչափ մխիթարութիւն կը հայթայթէ երբ իր զաւակները վըշտերու մատնուած են. թէ ո՛րչափ գուրգուրանք կը տածէ անոնց հանդէպ. թէ ո՛րչափ բարերար հրեշտակի մը դերը կը կատարէ անոնց համար: Բարդախօս Սրբազանը շեշտեց մանաւանդ այն դերը զոր մայրեր ունին՝ բարւոք առաջնորդութիւն ընելու համար իրենց զաւակաց. յիշեց Պետրոս Առաքեալի խօսքը որով կը յորդորէր կանանց՝ հնազանդիլ իրենց այրերուն, եւ այդ հնազանդութեամբ առաջնորդել զանոնք Աւետարանի խօսքին: Տիրայր Սրբազան հաւաստեց թէ հանգուցեալը՝ Տիկին Ավանօզեան՝ ակնարկուածին նման իրապէս մխիթարութիւն հայթայթող, գուրգուրանք տածող, բարի առաջնորդութիւն ընող, իր զաւակները Աւետարանի խօսքին տանող մայր մըն էր, եւ այդ պատճառով ալ անոր բացակայութիւնը՝ այժմ, առաւել քան երբեք, կ'զգան իր զաւակները՝ որոնք մեծ համբաւ կը վայելեն ոչ միայն իբրեւ կարող առեւտրականներ, այլ եւ եկեղեցական, ազգային ու բարեսիրական ձեռնարկներու իրենց մատուցած բարոյական ու նիւթական աջակցութեամբ:

Եկեղեցական պաշտամունքէն յետոյ, ծաղկեպսակներով պճնուած դագաղը փոխադրուեցաւ Սիտըր Կրօվ գերեզմանատունը՝ ուր ամփոփուեցաւ հանգուցեալին մարմինը, մերձ իր ամուսնոյն՝ որ մահկանացուն կնքած էր շուրջ վեց տարի առաջ:

Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններ եղան ի նպաստ Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ:

Մայր Կիւլիւզար Ավանօզեան՝ 73 տարի առաջ ծընած էր Կեսարիա, Գալայճեան մեծ գերդաստանի շառաւիղներէն. դուստրն էր Յարութիւն աղա եւ Համէս Հանըմ Գալայճեանի: Հակառակ իր ժամանակին աղջկանց յատուկ դպրոց չի գտնուելուն՝ տիրող մտայնութեան բերմամբ, հանգուցեալը ինքնօգնութեամբ մըտքի զարգացում ձեռք բերած էր. իր ամուսնոյն՝ հանգուցեալ Միսաք աղայի նման ջերմեռանդ կրօնասէր ըլլալով՝ ամէնէն աւելի հաճոյք կ'առնէր Ս. Գրոց ընթերցմամբ: Մատաղ տարիքին ամուսնացաւ տեղւոյն հանրածանօթ՝ մեծահամբաւ գերդաստաններէն Միսաք աղա Ավանօզեանի հետ. 1896-ի դէպքերէն յետոյ փոխադրուեցան Պոլիս, ուր հաստատեցին իրենց բնակութիւնը երկար տարիներ եւ Ամերիկեան Բարձր. Հաստատութիւններու մէջ կրթութիւն տուին իրենց զաւակաց: Համաշխարհային Ա. պատերազմէն վերջ իրենց դստեր՝ Օր. Անժէլի (այժմ Տիկ. Տինկիլեան) հետ միասին նախ գացին Համպուրկ՝ այցելելու իրենց փեսային եւ դստեր՝ Տիար Օհան եւ Տիկին Վեհանուշ Էվրէնեանի, եւ յետոյ եկան Նիւ Եորք, ուր արդէն իսկ տարիներէ ի վեր իրենց երեք զաւակները՝ Տեարք Կարապետ, Արիս, եւ Ղազարոս՝ հաստատուած էին գորգի առեւտրական գործով՝ զոր հիմնած էր իրենց հայրը՝ 1910-ին:

Մայր Ավանօզեան հեզահամբոյր, բարեբոյթ, շափազանց փափկանկատ, ազատախոհ, հայրենասէր եւ եկեղեցասէր տիկին մըն էր, եւ իր քաղցր վարուեցողութեամբ բոլոր զինք ճանչցողներու համարումին եւ յարգանքին արժանացած էր: Մայր Կիւլիւզար Ավանօզեան երկար տարիներէ ի վեր անդամ էր Հ. Բ. Ը. Միութեան Նիւ Եորքի Տիկնանց եւ անցեալ տարի պատուուեցաւ Բարեգործականի Արծաթեայ Մետալով:

Իբրեւ դրական ապացոյց Հ. Բ. Ը. Միութեան հանդէպ տածած իր սիրոյն, Մայր Ավանօզեան իր կտակին մէջ յիշած է նաեւ Բարեգործական Միութիւնը, համեստ գումար մը ձգելով անոր:

Յուշարար *գնահատանքով յիշելով Մայր Ավանօզեանի այս նուիրատուութիւնը, խոր վշտակցութիւնը կը յայտնէ սգացեալ զաւակներուն եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:*

Հայկական Բարեգործական Ընդհ. Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները, Մայր Ավանօզեանի մահուան առթիւ:

Արմենիակ եւ Խաչիկ Նասիպ 10 տոլար. Տէր եւ Տիկ. Սմբատ Մկրտիչեան 10, Յարութիւն Կիւլպէնկեան 20, Տէր եւ Տիկ. Վահան Սիմիտեան 15, Տէր եւ Տիկ. Միհրան Թապիպեան 10, Ա. եւ Մ. Գարակէօզեան 25, Տոքթ. եւ Տիկ. Երուանդ Հերեան 5, Տոքթ. եւ Տիկ. Պէյլի, Շիքակօ 10, Կարապետ Իսքէնտէրեան, Շիքակօ 5, Տէր

եւ Տիկ. Ա. Ճ. Ճինիչեան 5, Յարութիւն Ներկարարեան 5, Սարգիս Նահիկեան եւ Ընտանիք, Շիքակօ 20, Տէր եւ Տիկին Լեւոն Պապաեան, Թորոնթօ 10, Կարապետ Պէնլեան, Թորոնթօ 5, Տէր եւ Տիկ. Ճ. Օ. Վուլֆ, Սինսինաթի 10, Տէր եւ Տիկ. Քարլ Քրէօմըր, Սինսինաթի 5, Տիկ. Մարի Պետիկեան, Լիօնիա 10, Տիկ. Ֆիլերա Թէլֆէեան, Տիկնանց Կեդր. Յանձնախումբին, Կաթի Ֆընտին համար 5:

Ընդհանուր գումար 185·00 *տոլար:*

Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ մէջ, ի յիշատակ Մայր Ավանոզեանի, եղած են հետեւեալ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները.—

Հ. Բ. Ը. Մ.ի Տիկնանց Յանձնախումբի Նէսսօ Գառնեթի Մասնախումբ՝ 15 *տոլար:* 10*-ական տոլար.—* Տէր եւ Տիկ. Արամ Ճոնոեան, Գութնուեան Ընտանիք, Տէր եւ Տիկ. Յարութ Արութեան, Տէր եւ Տիկ. Սահակ Աւետիսեան, Տէր եւ Տիկ. Ուիլիըմ Ֆօլիարտ, Յովհ. Տիլսիզեան եւ Ընտանիք, Տիկ. Ճան Թէլֆէեան, Պրն. Միհրան Սաղըրեան, Պրն. Յակոբ Մ. Թօփալեան, Ն. եւ Կ. Ամպարեան Ընտանիք, Տէր եւ Տիկ. Արշակ Թօփալեան, Տէր եւ Տիկ. Աւետիս Խպէչէրեան, Տէր եւ Տիկ. Հէրի Ճինկիզ, Հայկ Հաթունեան եւ Ճօրճ Արոնեան: 5*-ական Տոլար.—* Աւետիս Կէլճիկեան, Սարգիս Կէլճիկեան, Տիկ. Ալֆրէտ Ճ. Գազազա, Տիկ. Արաքս Տիլսիզեան, Յ. Գ. Ճէտիտեան, Տիկ. Պէաթրիս Տինկիլեան, Գ. Յ. Պասմաճեան, Տէր եւ Տիկ. Պերճ Կարապետեան, Տէր եւ Տիկ. Արամ Մնտիկեան, Ա. եւ Հ. Քէյիշեան, Սարգիս Քէօրփէեան, Տէր եւ Տիկ. Ճ. Մաթիկեան, Տէր եւ Տիկ. Նշան Տէր Ղազարեան, Տէր եւ Տիկ. Մանուկ Էքսէրճեան: Տէր եւ Տիկ. Ուիլիըմ Պընն, Տիկ. Ջապէլ Երկանեան, Տոքթ. եւ Տիկ. Ղ. Մ. Անէմեան, Օննիկ Յ. Թաշճեան, Տէր եւ Տիկ. Մեսրոպ Աւագեան, Յովհաննէս Աւագեան, Մարտիրոս Էֆիգեան, Տէր եւ Տիկ. Ալպըրթ Շրէօտըր, Տէր եւ Տիկ. Տիրան Քէհեաեան, Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Մնտիկեան, Տէր եւ Տիկ. Լեւոն Արսլանեան: 3*-ական Տոլար.—* Մ. Ք. Աստուրեան, Տէր եւ Տիկ. Լիօ Արոյեան: 2·50*-ական Տոլար.—* Հ. Ն. Սըրճըն, Հ. Վ. Սըրճըն:

ՈՍԿԱՆ Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Նիւ Եորքի ծանօթ Հայ առեւտրականներէն Սեբաստացի Ոսկան Մ. Պօյաճեան, Փետրուար 13*-ի առաւօտը՝ իր մահկանացուն կնքեց՝ կարճատեւ հիւանդութենէ մը վերջ՝* 2537 *Կրէնտ Գանգուրս, Պրոնքսի իր բնակարանին մէջ:*

Պր. Պօյաճեան ծնած էր Սեբաստիա եւ իր ուսումը ստացած տեղւոյն Ամերիկեան Բարձրագոյն Վարժարանին մէջ, որուն շրջանը աւարտած էր 1902*-ին: Ան զաւակն էր Սեբաստիոյ ծանօթ Պօյաճեան գերդաստանէն Տիար Մանուկ Պօյաճեանի: Ամերիկա եկած էր* 1904 *Յունուարին:*

Բարեկեցիկ ընտանիքի մը միակ մանչ զաւակը ըլլալով՝ բացառիկ գուրգուրանքով եւ փափկօրէն մեծցուած էր: Ասոր հետ մէկտեղ երբեք չի դժկամակեցաւ դժուարին եւ իրեն համար ծանր նկատուած գործերու ալ երթալ եւ երկար ժամեր աշխատիլ իր ապրուստը պատուաւոր կերպով ճարելու եւ իրեն ապագայ մը պատրաստելու համար:

Վերջապէս առիթ մը ներկայացաւ եւ ան արեւելեան գորգի գործին մէջ մտաւ. կարողութիւն ցոյց տալով բարձրացաւ վաճառորդութեան (սէյլզմէն)*: Թէ Նիւ Եորքի եւ Սփրինկֆիլտ, Մէսս.ի մէջ քանի մը տարի իբր գորգի սէյլզմէն աշխատելէ վերջ՝ Նիւ Եորքի այն ատենուան մեծ տիփարթմընդ խանութներէն Շէփըրտ-Նէփ ընկերութեան խանութին մէջ որոշ համաձայնութեամբ՝ իր հաշւոյն՝ գորգի ճիւղ մը հաստատեց: Այս գործը քանի մը տարիներ յաջողութեամբ վարեց:*

Աս միջոցին՝ երբ գործը ըստ բաւականին յաջող էր եւ ապագայի յոյսերը փայլուն, Սեբաստիոյ ուրիշ մէկ հաւասարապէս ծանօթ գերդաստանէն Տիար Գէորգ Տէրպապեանի կրտսեր աղջկան՝ Օր. Արեւակ Տէրպապեանի հետ ամուսնացաւ 1918 *Օգոստոսի վերջին օրը:*

Շատ չանցած թողուց Շէփըրտ Նէփի խանութին մէջ իր հաստատած գործը եւ նետուեցաւ գորգի ներածութեան եւ մեծաքանակ վաճառումի ասպարէզը: Նախ Տիար Յակոբ Պարոյրեանի հետ կազմեցին Պարոյրեան - Պօյաճեան տունը եւ տարիներ վերջ ալ առանձին շա-

ՈՍԿԱՆ Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
OSKAN M. BOYAJIAN

րունակեց մեծաքանակի գործը մինչեւ իր մահը: Մօտ 27 *տարիներ այդ գործին մէջ էր* 276 *Ֆիֆթ Էվընիւ, Նիւ Եորք:*

Գործի մէջ ունեցած այս յաջողութիւններուն զուգընթաց ունեցաւ եւ իր բաժին ձախորդութիւնները: Արդէն շատ կանուխէն կորսնցուցած էր իր անդրանիկ մանչ զաւակը տակաւին երեխայ հասակին: Այդ կորուստի վիշտերը մասամբ սփոփուեցան երբ ունեցաւ երկրորդ աղջիկ զաւակ մը եւ ապա 1926*-ին երկրորդ մանչ զաւակ մը: Սակայն, աւա՜ղ, երկրորդ մանչ զաւակը՝ Ճորճ Մանուկը՝ հազիւ բոլորած իր վեցերորդ տարին բաժնուեցաւ իրենցմէ:*

Անկէ ի վեր կարծես անմխիթար դարձած էր: Անոր մահուան տարեդարձները կարծես իրեն վիշտերը կը նորոգէին եւ տարուան այդ օրերը տեսակ մը չար օրեր կը նկատէր: Բաղդի ինչ անբացատրելի զուգադիպութիւն որ ինքն ալ վերջնականօրէն իր աչքերը փակեց իր զաւկի մահէն ճիշդ տասներկու տարի վերջ նոյն իսկ օրին:

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ Փետրուար 17*-ի Շաբաթ օրը կէսօրէ վերջ ժամը* 2*-ին, Հայց. Սբ. Խաչ Եկեղեցին,* 580 *Ուէսթ* 187*-րդ Փողոց, Նիւ Եորք, ձեռամբ Ամերիկայի Հայոց Ա-*

առաջնորդ Տէր Տիրան Ծ. Վարդ. Ներսոյեանի եւ աջակցութեամբ եկեղեցւոյն Հովիւ Տէր Եղիշէ Վարդ. Սիմոնեանի, Առաջնորդ Հայրսուրբը կարճ դամբանական մը խօսեցաւ հանգուցեալին հոգւոյն հանգիստ եւ այրիին ու պարագաներուն մխիթարութիւն հայցելով: Եկեղեցին լեցուած էր բարեկամներու, ազգականներու եւ ծանօթ ու գործակից առեւտրականներու հոծ բազմութեամբ մը:

Բացի բազմաթիւ ծաղկեպսակներէ եւ ծաղկեփունջերէ՝ որոնք ամբողջ կառք մը լեցուցած էին՝ հանգուցեալին նուիրուած, Լիբանանի Հայ՝ փոխան ծաղիկի, ի նպաստ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, Սբ. Խաչ Եկեղեցիին եւ Լիբանանի Հայկական Հիւանդանոցին, որուն ընդհանուր գումարը հասած էր 544 տոլարի:

Մարմինը ամփոփուեցաւ Վուտլոն Գերեզմանատունը, Պրոնքս, Ն. Ե.:

Հանգուցեալը իր ետեւէն կը թողու այրին՝ Տիկին Արեւակ Տէրպապեան – Պօյաճեան, դուստրը՝ Օրիորդ Հայկուհի Հուրի Պօյաճեան եւ շատ մը ազգականներ ու բարեկամներ որոնք կ'ողբան իր կորուստը:

Կը մաղթենք Երկնային մխիթարութիւն սգակիրներուն եւ հանգիստ իր յաւիտենական ոսկորներուն:

ՅՈՒՇԱՐԿԱՒՈՐ

Հանգուցեալ Ոսկան Պօյաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ ի նպաստ Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ Նիւ Եորքի Ս. Խաչ Եկեղեցիին փոխան ծաղկեպսակի հանգանակութեան մասնակցողներու ցանկը:

40·00 տոլար·— Այրին՝ Տիկին Արեւակ եւ դուստրը՝ Օր. Հուրի Հայկուհի Պօյաճեան:

25–ական տոլար·— Տէր եւ Տիկին Բիւզանդ Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկ. Վահան Պուրկուճեան, Քիլէրճեան Ընտանիք:

15·00 տոլար·— Գամպուրեան Ընտանիք:

10–ական տոլար·— Տէր եւ Տիկ. Յարութիւն Տէրպապեան, Տիար Պարգեւ Տէրպապեան եւ Մայրը, Տէր եւ Տիկ. Վահան Ն. Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկ. Պարսամ Պարսամեան, Տէր եւ Տիկ. Ճան Կէտաշեան, Տէր եւ Տիկ. Տիգրան Տէր Խաչատուրեան (Պալթիմորէն), Տեարք՝ Միքայէլ եւ Հայկ Զաքեան Եղբարք, Խորէն եւ Ղեւոնդ Գաբրիէլեան Եղբարք, Հրանտ եւ Պարգեւ Մեսիաեան Եղբարք, Խորէն Գաբրիէլեան (Միլուոքիէն), Համբարձում Պօղոսեան (Միլուոքիէն), Մեսրոպ Աւագեան, Տոքթ. Մայքըլ Ա. Տի Ճիազօմմ, Տէր եւ Տիկին Ստեփան Տէրպապեան:

5–ական տոլար·— Տեարք եւ Տիկնայք՝ Նազարէթ Միքայէլեան, Ոսկան Միքայէլեան (Սփրինկֆիլտէն), Գրիգոր Պլէճեան, Մարթին Պլէճեան, Սուրէն Ղազարեան, Ոսկան Յարութիւնեան, Համբարձում Մազաքեան, Միհրան Գասպարճեան, Մարուքէ Ճան Օհնիկեան, Տիգրան Ապաճեան (Փէթըրսընէն), Մեսրոպ Ապաճեան, Տիգրան Պօյաճեան, Տիրան Իսքէնտէրեան, Սարգիս Հէրտէմեան, Ոսկան Խանփաշեան, Մատթէոս Քէլեան, Ոսկան Քէչէճեան, Յակոբ Պօյաճեան, Լեւոն Ճէզայիրեան, Կարապետ Թիւյսիւզեան, Ֆրէնք Զօթեան, Ալպէրթ Տէր Կարապետեան, Արմէն Գոչեան, Պետրոս Սարգիսեան (Տիթրոյթէն), Մեսիա Կէզիւրեան, Տոքթ. եւ Տիկին Վազարշակ Պօղոսեան, Տիար Երուանդ Պարսամեան, Տիար Խաչիկ Գանթարեան, Մանուէլեան Ընտանիք, Պալիոզեան Ընտանիք, Տիար Մովսէս Օհնիկեան:

4·00 տոլար·— Տիար Պ. Հ. Մարգարեան (Սփրինկֆիլտէն):

3–ական տոլար·— Տեարք եւ Տիկնայք՝ Հաճի Մազաքեան, Յովհաննէս Ղուկասեան, Յարութիւն Պաճազեան, Գարեգին Պաճազեան, Գեղամ Գալայճեան, Մկրտիչ Գոնտրաճեան, Յովհաննէս Վարդապետեան, Արմենակ Վարդապետեան, Անդրանիկ Օհնիկեան, Օվակիմ Մոզեան, Ճորճ Տէր Մանուէլեան, Դաւիթ Զօթեան, Վահան Փափազեան, Տիկին Հայկանուշ Զօթեան, Տիար Աւետիս Մէրկէրեան:

2–ական տոլար·— Տեարք եւ Տիկնայք՝ Երուանդ Պետիկեան (Խաթորիայէն), Երուանդ Պետիկեան (Նիւարքէն), Մատթէոս Մէրկէրեան, Նշան Կարապետեան, Յակոբ Խթիկեան, Միքայէլ Պօյաճեան, Գառնիկ Սարաֆեան, Վարագդատ Ակինեան, Ստեփան Բարսեղեան, Տիկին Արտեմ Զաքեան, Տիկին Վիգթորիա Վարդապետեան, Տիար Գրիգոր Գանձեան, Տիար Ներսէս Դեղնածեան, Տիար Ոսկան Թիւյսիւզեան, Տիար Պօղոս Մէհտէրեան:

1–ական տոլար·— Տիկին Կէմճեան, Տիկին Զարուհի Զիլինկիրեան: Ընդհ. գումար՝ 506·00 տոլար:

Սոյն գումարին կէսը տրուած է Հ. Բ. Ը. Միութեան 253·00 տոլար:

Ասկէ զատ մասնաւորաբար Հ. Բ. Ը. Միութեան նուիրած էին.

5–ական տոլար·— Տոքթոր եւ Տիկին Կ. Ա. Եղիաեան, Տեարք Գառթողեան Եղբարք (Փորթլէնտ, Օր.էն):

3 տոլար·— Տէր եւ Տիկ. Յար. Դեղնածեան:

Հետեւեալներն ալ այս առթիւ նուէրներ ղրկած են Լիբանանի Հիւծախտաւորներու Տան.— Տիկին Զըմրուխտ Սըրմապըյըզեան եւ Զաւակունք (Աթէնքէ Յունաստան) 10 տոլար (ձեռամբ Տիար Ճան Հայկի, Նիւ Եորք), Տէր եւ Տիկին Ֆրէտ Հ. Շօ (Կրինվուտ Լէյք, Ն. Ե.) 5, Տեարք Եթէրեան Եղբարք 5, Տէր եւ Տիկին Երուանդ Օտապաշեան 2, Տիար Մարթին Յովսէփեան 2, Տիար Ա. Ճ. Ճինիչեան 1:

Ընդհանուր գումար՝ 544·00 տոլար:

Հանգուցեալ Ոսկան Պօյաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ ծաղիկ ղրկած էին.— Այրին՝ Տիկին Արեւակ Պօյաճեան եւ դուստրը՝ Օր. Հուրի Հայկուհի Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Վահան Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Տէրպապեան, Պրն. Պարգեւ Տէրպապեան եւ Մայրը, Տէր եւ Տիկին Վահան Պուրկուճեան, Տէր եւ Տիկին Ոսկան Տէսթէեան, Տէր եւ Տիկին Նշան Կարապետեան, Տէր եւ Տիկին Մելիտոս Գրնթաշեան, Տէր եւ Տիկին Զաւէն Ստեփանեան, Տէր եւ Տիկին Հմայեակ Սուեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Մեծեան, Տէր եւ Տիկին Ս. Տոլէն, Տէր եւ Տիկին Ճէյմս Ֆորտ, Տէր եւ Տիկին Գամպուրեա, Հընթըր Ընտանիք, Պրն. Փ. Մ. Պէքմէզեան, Մէթրոփոլիթէն Լայֆ Ինշուրէն Ընկերութեան Օրտինէրի Ինտէքսի Գրագիրները, Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութիւնը (Նիւ Եորք Չէփթըր), Համասերաստացիական Շինարար Միութիւնը, Պալի եւ Հաւուի Պօյաճեան Եղբարք:

ԳՐԻԳՈՐ ԻՆՃԷԵԱՆ

Նիւարքի Հ. Բ. Ը. Միութեան Արանց Մասնաճիւղը դժբախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր անդամներէն Պրն. Գրիգոր Ինճէեան, Դեկտ. 19–ին: Խարբերդ Մէզիրէէն էր եւ 60 տարեկան հասակի մէջ:

Տիկինը, Արաքսին, մեր Տիկնանց Մասնաճիւղին Ժրաջան անդամներէն մին, երեք երկար տարիներ՝ անոր ատենին քով խնամեց զայն սիրով եւ գուրգուրանքով։

Դագաղը զարդարուած էր գեղեցիկ ծաղիկներով։ Միսալ հասկցողութեամբ բարի նպատակի մը համար՝ հանգանակութիւնը զանց առնուած էր։

Տիկ. Ինճէեան ի յիշատակ իր ամուսնոյն տասը տոլար նուիրեց Տիկնանց Մասնաճիւղին։ Այս նուէրին վրայ աւելցան ծաղիկի համար տրուած դրամները։ Պրն. Տուրնա՝ հինգ տոլար, Տէր եւ Տիկ. Տիրատուրեան՝ հինգ տոլար, Տէր եւ Տիկ. Ջամիկեան՝ երկու տոլար։ Գումարը 22 տոլար, յանձնուեցաւ Տիկնանց Մասնաճիւղին։

ՍԹԷՖ ՍԱՐՃԸՆԹ ՊԵՐՃ ԽԱՐԲՈՒԹԼԵԱՆ

Արլինկթըն, Մէս.ի հայագաղութը կորսնցուց փայլուն հայ զինուոր մը յանձին Սթէֆ Սարճընթ Պերճ Խարբութլեանի, միակ մանչ զաւակը գաղութէս սիրուած եւ յարգուած Տէր եւ Տիկ. Կարապետ Խարբութլեաններու, որոնց մեծ վիշտին կը վշտակցի նաեւ գաղութը՝ մխիթարութիւն մաղթելով ընտանիքին եւ պարագաներուն։

ՅԻՍՆԱՊԵՏ ՊԵՐՃ ԽԱՐԲՈՒԹԼԵԱՆ
S. SGT. BERJ HARPOOTLIAN

Պերճ Խարբութլեան ծնած է Լովէլ, ուր աւարտած է Բարձր. Վարժարանի եւ Թէքսթայլ Գոլէճի դասընթացքները՝ եւ 1938-ին վկայական ստացած է իբրեւ Թէքսթայլ Տիզայնինկ Էնճինիըր*։ Յետոյ կոչուած է* Թէքսթայլ Ինսփէքթըրի *կառավարական պաշտօնին, զոր վարած է Թէքսասի, Սաութ Գարոլայնայի, Ինտիանայի եւ յետոյ Գանատայի տարբեր քաղաքներուն մէջ։ Զինուորագրութեան կանչուած է 1942, Նոյմ. 9-ին եւ օդանաւային մեքենագիտութեան վարժուելով՝ եղած է* Էյր Քրէֆթ Մէքէնիք *եւ* Էնճինիյր*։ Գալիֆորնիոյ մէջ քանի մը տարի ծառայելէ ետքը՝ տարիէ մը ի վեր փոխադրուած էր Էֆրաթա Էյր Պէյզը, Ուաշինկթըն նահանգին մէջ, ուր անցեալ Փետր. 1-ին անզգոյշ վարոդի մը խենթաշարժէն զարնուելով՝ Փետր. 4-ին արկածամահ եղաւ։ Այս աղէտալի լուրին վրայ մայրը եւ քոյրերը օդանաւով փութացին Պերճին մօտ, սակայն, ուշ էր, եւ իրենց սիրելիին մարմինը վերադարձան սրտաբեկ։*

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Փետր. 14-ին՝ զինուորական պատիւով։ Հակառակ աննպաստ օդին՝ եկեղեցին լեցուած էր Հայ եւ Ամերիկացի յուղարկաւորներով։ Դագաղը զարդարուած էր շատ մը ծաղկեպսակներով։ Պաշտամունքը կատարեց եկեղեցւոյ Հովիւը՝ Վեր. Յ. Մ. Տեփոյեան։ Մասնակցեցան նաեւ Լովէլի Ֆըրսթ Գոնկրիկէյշընըլ Եկեղեցւոյ Հովիւ Տոքթ. Ճէյմս Քինկ, նոյն եկեղեցւոյն Երիտասարդաց Միութեան, որուն կը պատկանէր Պերճ, հիմնադիր Մր. Րալֆ Փէնտըլթըն։ Երգեցին՝ Լովէլէն՝ մեներգիչ Մր. Էտուրտ Մըքարթի, եւ Ուօթըրթաունէն՝ Տիկ. Տիգրանուհի Բիւզէլեան՝ երգեհոնահարութեամբ Օր. Թհէլմա Գանտալեանի։ Երեք դամբանական խօսողներն ալ ի վեր հանեցին ողբացեալին ազնիւ նկարագիրը եւ փայլուն համակրութիւնը, որ պատուաբեր էր հայութեան։ Պաշտամունքը եղաւ սրտառուչ եւ կարգապահ։ Դագաղին եկեղեցիէն դուրս հանուած պահուն զինուորներ մասնակցեցան թափօրին, որ յուղարկաւորներով գնաց դէպի Արլինկթընի Մաունթ Փլէզընթ գերեզմանոցը, ուր Վերապատուելիին պաշտամունքէն ետքը, տեղի ունեցաւ հրացանաձգութեամբ եւ փողահարութեամբ զինուորական պատիւ։ Ողբացեալին դագաղը գերեզման դրուելէ ետքը՝ բազմութիւնը ցրուեցաւ։ Թաղումէն ետքը տրուեցաւ հոգեճաշ, որուն մասնակցեցան նաեւ յուղարկաւոր զինուորները։

Օրհնեա՛լ ըլլայ սիրելի Պերճին բարի յիշատակը։

Ողբացեալ Պերճ ետեւ կը թողու ծնողքը, երեք քոյրերը՝ Գուինի, Ֆլորէնս եւ Պէաթրիս Խարբութլեաններ եւ մօտիկ պարագաներ, որոնց կը հայցենք երկնային մխիթարութիւն։

Այս առթիւ Տէր եւ Տիկ. Կարապետ Խարբութլեաններ՝ ի յիշատակ սիրեցեալ Պերճին՝ ըրին հետեւեալ նուիրատուութիւնները.— Քէյմպրիճի Հայ Աւետ. Եկեղեցիին՝ 100 տոլար, Լովէլի Ֆըրսթ Գոնկրիկէյշընըլ Եկեղեցիին՝ 50.00, նոյն եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Ակումբին՝ 25.00, ուրիշ բարի նպատակներու՝ 50.00, եւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութեանց՝ 50.00։

Առնցմէ զատ փոխան ծաղկեպսակի նուէրներուն գումարը եղաւ 228.75 տոլար, որ Ա. Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ ու Հ. Բ. Ը. Միութեան միջեւ կէս առ կէս բաժնուեցաւ։ Բարեգործականի բաժինին կէսը պիտի յատկացուի Կաթի Ֆընտին՝ ի յարգանս ողբացեալին փոքրիկները շատ սիրելուն։

ՍԳԱԿԻՐ ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

ՂԱԶԱՐ ՏԷՐ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ

Ի յիշատակ հանգուցեալ Պրն. Ղազար Տէր Մանուէլեանի, որուն մահը տեղի ունեցաւ Քէյմպրիճ, Մէս.ի մէջ Մայիս ամսուան սկիզբը, փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններէն գոյացած է 245 տոլարի գումար մը, ի նպաստ Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ Հայ Կարմիր Խաչի։ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, որուն հիմնադիր անդամներէն մին էր հանգուցեալ Ղ. Տէր Մանուէլեան երկար տարիներ, շնորհակալութեամբ ստացած է իր բաժինը՝ 122 տոլար 50 սէնթ։ Կը մաղթենք երկնային մխիթարութիւն հանգուցեալին պարագաներուն եւ հանգիստ՝ ծերունի Տէր Մանուէլեանի յոգնաբեկ ոսկորներուն։

ՅՈՒՇԱՐԱՐ

Նուիրատուներն են.— Ճէլալեան Եղբարք 20 տոլար, Տէր եւ Տիկ. Մ. Տ. Մանուէլեան 20:

10-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Կիւլէսէրեան, Տէր եւ Տիկ. Համազասպ Տէր Մանուէլեան, Տէր եւ Տիկ. Պօղոս Ամիրչաեան, Տէր եւ Տիկ. Ա. Շահինեան (Րիչմընտ, Վճ.):

5-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Հմայեակ Տէր Մանուէլեան, Տէր եւ Տիկ. Պարոյր Տէր Մանուէլեան, Փայլակ Ճէլալեան եւ Զաւակունք, Տէր եւ Տիկ. Աշոտ Ճէլեան, (Թրանտօ), Տէր եւ Տիկ. Յարութիւն Խաչատուրեան, Տէր եւ Տիկ. Վահան Մանուկեան, Տէր եւ Տիկ. Յարեթ Բաղիկեան, Տէր եւ Տիկ. Բենիամին Ինճէյեան, Տիկին Զարուհի Տէր Մանուէլեան, Տէր եւ Տիկ. Բարգէն Սարը-Քէչիչեան, Մայր եւ Տէր եւ Տիկ. Հրաչ Նրրունի, Տէր եւ Տիկ. Բիւզանդ Զիլճեան, Տէր եւ Տիկ. Տ. Մարտիրոսեան, Տէր եւ Տիկ. Գէորգ Թումաճանեան, Տէր եւ Տիկ. Երան, Տէր եւ Տիկ. Փիլիպոս Շահտանեան, Օր. Սեդա Ճէլալեան:

4-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկին Յակոբ Ախիկեան, Տէր եւ Տիկին Պօղոս Քէչիչեան, Պրնք. Պօղոս եւ Թադէոս Տէրոյեան:

3-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկին Սմբատ Թագւորեան, Տէր եւ Տիկին Պաղտասար Պէնկոյեան, Տէր եւ Տիկին Ալեքսան Մարտիկեան, Պրնք. Վ. Քրմոյեան եւ Կարապետ Միսաքիրեան:

2-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Մկրտիչ Յովնանեան, Տէր եւ Տիկին Աղեքսանդր Բիւզանդեան, Պր. Մ. Կուստուզեան, Տէր եւ Տիկին Վարդան Կարապետեան, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Պօյաճեան, Բարունակեան Ընտանիք, Տիկին Զաթալեան, Տէր եւ Տիկին Խաչատուր Խաչատուրեան, Տէր եւ Տիկին Պօղոս Միհրանեան, Տէր եւ Տիկին Մարգար Տէր Յովհաննէսեան, Տէր եւ Տիկին Յեսու Ախիկեան: Տէր եւ Տիկին Աստուր Տէր Պօղոսեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Մկրտիչեան, Տիկին Մարիամ Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Ճօրճ Յարութիւնեան, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Եարբմեան, Տէր եւ Տիկին Նազար Աւագելեան, Տէր եւ Տիկին Դաւիթ Աստուրեան, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Կարոյեան, Տէր եւ Տիկ. Ս. Ստեփանեան, Տէր եւ Տիկ. Ս. Զլուտեան, Տիկին Արշալոյս Բաղիկեան, Տիկին Աննա Կիրակոսեան, Պրն. Մուրատ Քէչիչեան:

1-ական տոլար.— Պր. Խաչատուր Երլանճեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Ղուկասեան, Պրն. Սեդրակ Թօփճեան, Պրն. Սարգիս Ինճէեան, Պրն. Եղիազար Պօյաճեան: Ընդհ. գումար՝ $245.00:

ՏԻԿԻՆ ՍՐԲՈՒՀԻ ԼՈՃԻԿԵԱՆ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Տիկնանց Կեդր. Յանձնախումբը դժրախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր անդամներէն Տիկին Սրբուհի Լոճիկեանը երկար հիւանդութենէ մը ետքը: Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ Ապրիլ 9-ին, Կիրակի օրը, Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ մէջ, ձեռամբ Հոգ. Տ. Եղիշէ Վարդ. Սիմոնեանի, որ դամբանականով մըն ալ վեր հանեց հանգուցեալին առաքինութիւնները, թէ՛ որպէս ընտանիքի սիրալիր մայր եւ թէ՛ պարտաճանաչ եւ հայրենասէր հայուհի մը:

Սրբուհի Լոճիկեան, ծնեալ Տօնիկեան, 1906-ին, Սեբաստիոյ նահանգէն Նիւ Եորք եկած է ընտանեօք, եւ ժամանակ մը Փրինսթըն, Ն. Ճ.՝ բնակելէ ետքը, իր ընտանիքին հետ հաստատուած էր Նիւ Եորք: Որպէս նուիրուած կին ու մայր՝ իր զաւակները մեծցնելու պարտականութիւնը կատարեց: Անոնցմէ երկուքը, Գորբըրըլ Վահէ Լոճիկեան, եւ Լիւթէնընթ Էտուըրտ Լոճիկեան, Ամերիկեան Բանակին կը ծառայեն, իսկ Տէր եւ Տիկ. Գեղամ Պօղոսեան եւ Տէր եւ Տիկ. Արթհըր Լոճիկեան ընտանիքներ կազմած են: Իր կորուստը կը սըգան նաեւ իր մայրը Տիկ. Թրվանտա Տօնիկեան, եղբայրները, Տէր եւ Տիկ. Անդրանիկ Տօնիկեան, Տէր եւ Տիկ. Էտուըրտ Տօնիկեան, Տէր եւ Տիկ. Ճօրճ Տօնիկեան եւ քոյրը՝ Տէր եւ Տիկին Սմբատ Պօյաճեան: Սրբուհի Լոճիկեան Տիկնանց Յանձնախումբին Կարմիր Խաչի ճիւղին նուիրուած եւ գործօն ընկերուհիներէն էր, ինչ որ ամենուն պատեհութիւն ընծայած էր իր ազնիւ անձնաւորութեան աւելի մօտէն ծանօթանալու եւ գնահատելու իր մարդասիրական եւ հայրենասիրական զգացումները: Կեդր. Յանձնախումբը եւ իր սրտին այնքան մօտ Հայաստանի եւ Սփիւռքի աղէտահար Մանուկներու համար նոր հագուստներ կարող Խումբը իր ցա-

ՏԻԿ. ՍՐԲՈՒՀԻ ԼՈՃԻԿԵԱՆ
MRS. S. LOGIKIAN

ւակցութիւնը կը յայտնէ Լոճիկեան եւ Տօնիկեան ընտանիքներուն եւ շնորհակալութեամբ կ'արձանագրէ ցանկը փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուներուն:

25.00 տոլար.— Արայ եւ Հայկ Տօնիկեան:

20.00 տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Մ. Թիւֆէնք:

11.00 Տոլար.— Օր. Թ. Սիմոնեան:

10-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Թէփիկեան, Տիկ. Աղաւնի Գալայճեան, Տէր եւ Տիկ. Արամ Տօնիկեան, Մայր Թուրֆանտա Տօնիկեան, Տ. Պահատուրեան, Տէր եւ Տիկ. Ա. Աւագեան:

5-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Ս. Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկ. Լեւոն Մկրտիչեան, Տիկ. Աստուրեան, Զօրեան Ընտանիք, Տէր եւ Տիկ. Վահան Իսկէնտէրեան, Պր. Յակոբ Նազիկեան, Տէր եւ Տիկ. Մելքոն Փիրէնեան, Տիկ. Վարդուհի Սարեան, Օր. Աննա Ալաճեան, Տէր եւ Տիկ. Տէստէեան, Տէր եւ Տիկ. Մ. Աւագեան, Տօքթ. Փ. Կուտեան, Տիկ. Ճուհար Տօնիկեան եւ Որդի, Տէր եւ Տիկ. Միքայէլ Էմինեան, Տիկ. Ազնիւ Աստուրեան, Արաքս Օտապաշեան, Տիկ. Կիւլիմա Ալյավեան, Զարիֆեան Եղբայրներ, Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Միութիւն:

3-ական տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Յ. Թորոսեան, Տէր

եւ Տիկ. Կ. Դաւիթեան, Տիկ. Գոհար Թէփիկեան, Ս. Պահատուր, Պր. Արմենակ Փիրէնեան։

2–ական տոլար.— Տիկ. Մ. Յովսէփեան, Տիկ. Ա. Գույումճեան, Տիկ. Տէր Սարգիսեան, Տէր եւ Տիկ. Խաչատուր Պօղոսեան, Տէր եւ Տիկ. Քէչիչեան, Տէր եւ Տիկ. Ս. Մէքէնեան, Տէր եւ Տիկ. Արգար Պօյաճեան։

1–ական տոլար.— Տիկ. Նուարդ Մալեան, Տիկ. Վերոն Տէմիրճեան, Տիկ. Սաթենիկ Ճիկէրճեան, Տիկ. Երանուհի Պարսամեան, Տիկ. Պ. Խթիկեան։

ՏԻԿԻՆ ԼՈՒՍԻ ԳՐԱՃԵԱՆ

Տիկին Լուսի Գրաճեան, բնիկ Մարզուանցի, իր մահկանացուն կնքեց, 1945, Մարտ 27–ին, Լօնկ Պիչի տեղային հիւանդանոցին մէջ, 68 տարեկան հասակին։ Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ, Մարտ 31, Շաբաթ, Վեր. Լ. Պոմանի ձեռամբ, մեռելաթաղի մատրան մէջ, եւ ապա մարմինը ամփոփուեցաւ Սընի Սայտ գերեզմանատունը։

Հանգուցեալը դուստրն էր Տէր եւ Տիկին Կարապետ Զիլֆիճեանի, եւ ծնած էր Մարզուան 1877–ին։

ՏԻԿ. ԼՈՒՍԻ ԳՐԱՃԵԱՆ
MRS. LUCY KRADJIAN

Յետ շրջանաւարտութեան տեղւոյն Ամերիկեան Աղջկանց Վարժարանէն, զբաղեցաւ ուսուցչութեամբ 4 տարի, մէկ տարի Թալասի Աղջկանց Վարժարանը, եւ 3 տարի Մարզուանի մէջ։

1901–ին եկաւ Ֆրէզնօ եւ ամուսնացաւ Պրն. Յովհաննէս Գրաճեանի հետ։ 1944–ին փոխադրուեցաւ Լօնկ Պիչ, ուր ապրեցաւ մինչեւ իր մահը։

Հանգուցեալը բնաւորութեամբ զուարթ էր եւ ընկերական, համեստ ու առաքինի կենցաղ մը ունէր, եկեղեցասէր էր եւ ջերմ հաւատացեալ մը։ Հիմնադիր անդամներէն մին էր Հ. Բ. Ը. Միութեան։ 1924, Օգոստոս 6–ին, Բարեգործականի Լօնկ Պիչի Մասնաճիւղը իրենց տան մէջ հիմնուած էր, եւ այդ օրէն ի վեր գործօն ու հաւատարիմ անդամ էր անոր։

Իր ետեւ կը թողու իր սիրելի ամուսինը՝ Պրն. Յովհաննէս Գրաճեան, եւ իր որդին Նիւթըն եւ հարսը Սէրա Գրաճեան եւ երեք թոռներ։ Քոյրը՝ Տիկ. Ռեբեկան Յարութիւնեան՝ Օքլէնտ, եւ եղբայրը Յակոբ Կ. Զիլֆիճեան՝ Օրասա, ինչպէս նաեւ քրոջ եւ եղբօր ութը զաւակներ։ Մխիթարութիւն հանգուցեալի բոլոր պարագաներուն։

ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

ԺԱՆ ԳՈԳՈՐԵԱՆ

Ժան Գոգորեան, հիմնադիր անդամ Վէննայի մասնաճիւղի, 62 տարեկան հասակին իր մահկանացուն կնքեց, 1945 Փետր. 25–ին։ Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ Լօս Անճէլըսի Մասիս եկեղեցւոյ մէջ, ձեռամբ Վեր. Բիւզանդ Լեւոնեանի եւ Վեր. Ս. Հալլաճեանի։

ԺԱՆ ԳՈԳՈՐԵԱՆ
JOHN KOKORIAN

Հանգուցեալը ծնած էր Հալէպի մէջ, եւ փոքր հասակին, իր ծնողաց հետ Այնթապ գալով մնացած էր հոն 20 տարի։ 1904–ին Ամերիկա գալով հաստատուած էր նախ՝ Միտըլպորօ (Մէսս.), յետոյ Նիւ Եորք, եւ ապա վերջնականապէս Վէննայս (Գալիֆ.)։ Ամուսնացած էր Օր. Մարի Խմմիեանի հետ եւ կազմած էր ընտանեկան գեղեցիկ բոյն մը։ Վերջին տարիներուն երիկամունքի հիւանդութենէ տառապելով իր երկրաւոր կեանքի ընթացքին վերջակէտը դրած էր Կիրակի առտու Փետր. 25–ին։

Ողբացեալը, որպէս հիմնադիր անդամ Հ. Բ. Ը. Միութեան Վէննայի մասնաճիւղի, կը սիրէր Բարեգործականը սրտովին եւ կը հաւատար անոր իտէալներուն ջերմապէս։ Բնաւորութեամբ էր զուարթաբարոյ, ուղղամիտ, հիւրասէր, առատաձեռն, ազգասէր ու գիտակից հայ մը։

Փոխան ծաղկեպսակի, թաղման առթիւ, նուիրատուութիւններէ գոյացաւ $131·50, ի նպաստ Հ. Բ. Ը. Միութեան։ Օրհնեալ ըլլայ իր յիշատակը։

Ժան Գոգորեանի թաղման առթիւ փոխան ծաղկեպսակի եղան հետեւեալ նուիրատուութիւնները ի նըպաստ Հ. Բ. Ը. Միութեան։

40·00 տոլար.— Տիկ. Մէրի Գոգորեան։

10·00 տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Գէորգ Ալեքսանեան։

5–ական տոլար.— Պր. Իսքէնտէր Ամլիքեան, Տիկ. Մէրի Ամլիքեան, Պր. Ճէյմս Ամլիքեան, Պր. Մ. Յ. Թուլանեան, Պր. Գարեգին Խմինեան, Տէր եւ Տիկ. Հէրրի Փանոսեան, Տէր եւ Տիկ. Մովսէս Մաթոսեան, Տոքթ. Թիւթիւնճեան, Տէր եւ Տիկ. Ս. Պ. Սէմէրմէրճեան, Տէր եւ Տիկին Ճէք Լեւոնեան, Պր. Միսաք Մուրատեան, Տէր եւ Տիկ. Գէորգ Ա. Սարաֆեան։

3·00 տոլար.— Տէր եւ Տիկ. Գաբրիէլ Գրիգորեան։

2–ական տոլար.— Տիկ. Լուսիա Մարտիկեան, Պր. Փօլ Փանոսեան, Տիկ. Վիգթորիա Քիրիչճեան, Պր. Ժան Ճէպաճեան եւ Որդի, Տէր եւ Տիկ. Ճէք Քըթլըր, Պր. Մ. Թօփճեան, Տէր եւ Տիկ. Թօփալեան, Բարեկամ մը։ 1·50 տոլար.— Տիկ. Ս. Լեւոնեան։

1·00 տալար.— Բարեկամ մը։

Ընդհանուր գումար՝ 131·50 տոլար։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տիկին Կ. Յարութիւնեան 5 տոլար նուիրած է Հ. Բ. Ը. Միութեան փոխան ծաղկեպսակի, ողբացեալ Առաքել Զուլճեանի մահուան առթիւ։ Յուշարար իր խոր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ողբացեալ Զուլճեանի ընտանեկան պարագաներուն։

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՔԱՅԼ ՄԸ

Տէր եւ Տիկին Միսաք Սուքիկեաններ իրենց բնակարանին մէջ բարեկամներու շրջանակի մը մէջ տօնեցին իրենց ամուսնութեան քսանը-հինգամեակը։ Այս առթիւ անոնք յիշելով հայ տարաբախտ քոյրերն ու եղբայրները, Պրայթըն – Նիւթըն – Պրուքլայնի (Պ–Ն–Պ·) մեր նորակազմ մասնաճիւղին միջոցով նուիրեցին $25·00։

Երանի՜ թէ նման առիթներով մեր բոլոր բախտաւոր զոյգերը հետեւին Տէր եւ Տիկ· Սուքիկեաններու օրինակին։

ՓՐԱՎԻՏԷՆՍԻ Հ· Բ· Ը· Մ· ՏԻԿՆԱՆՑ ՕԺԱՆԴԱԿ Մ·–ՃԻՒՂԷՆ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ ԿԱԹԻ ՖԸՆՏԻՆ

ՀՈԿՏ· 1944–էն

Տիկ· Վարդանուշ Թորգոմեան 1·00 տոլար, Տիկ· Փարիզ Ապաեեան 2, Տիկ· Աղաւնի Թաշճեան 2, Տիկ· Վարդանուշ Կոստանեան 5, Տիկ· Աննա Մալեան 2, Տիկ· Մարգրիտ Եօրղանճեան 1, Տիկ· Աղաւնի Փալօեան 1, Տիկ· Մարի Պետրոսեան 1, Տիկ· Մէյրի Պիպէրճեան 1, Տիկ· Արմենուշ Վարդապետեան 2, Տիկ· Մարիամ Թաշճեան 1, Տիկ· Մարիամ Բարդիկեան 3, Տիկ· Մէյրի Կարապետեան 2, Տիկ· Մարիցա Շաղալեան 1։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1944–ին

Տիկին Մարիձա Զամանիկեան, Տիրպօրն, Միշիկըննէն 5 տոլար, Տիկ· Թարուէզ Քէլէշեան 1, Տիկ· Էլմաս Ճանիկեան 1, Տիկ· Թագուհի Անէմեան 1, Տիկ· Թագուհի Գախախեան 1, Տիկ· Էլմաս Պետրոսեան 1, Տիկ· Ալբուն Նազաշեան, 50 սէնթ, Տիկ· Սիրուն Եաղնեան 1, Տիկ· Նոնիկ Նանարեան Րօհօպօթ Մէս·էն 1։ Գումար $12·50։ 1944–ի Հոկտեմբերին 25·00 տոլար։ Ընդհանուր գումար 37·50 տոլար։

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1945–ին

Պր· Ս· Գրիգորեան 2 տոլար, Տիկ· Արմենուհի Յարութիւնեան 3, Տիկ· Մանուշակ Ֆէրմանեան 5, Տիկ· Վարդանուշ Պօյաճեան 2, Տիկ· Մանուշակ Արօշեան 2, Տիկ· Հայկանուշ Աշճեան 1, Տիկ· Մարիձա Օհանեան 1, Տիկ· Էփտիկ Էլիճանեան ·50, Տիկ· Վարդուհի Ճիվէլէկեան 1։

ՄԱՐՏ 1945–ին

Տիկ· Մարգրիտ Կարապետեան 1 տոլար, Տիկ· Ազնիւ Ուլուսեան 1, Տիկ· Լուսիա Բարդամեան 1, Տիկ· Մարգրիտ Եափչաեան 1, Տիկ· Վիգթորիա Տատեխեան 5, Տիկ· Մարգրիտ Պժեան 5, Տիկ· Ազնիւ Ճանիկեան 1, Տիկ· Մարգրիտ Գալուստեան 1, Տիկ· Մաքրուհի Նորիկեան 1, Տէր եւ Տիկ· Եօրղանճեան 2, Տիկ· Աղաւնի Փալօեան 1, Տիկ· Վարդուհի Տիւլանեան 1, Տիկ· Սրբուհի Լաֆեան 1, Տիկ· Թագուհի Ամիրխանեան 1, Պրն· Սուքիաս Նիկողոսեան 1, Պրն· Սարգիս Ամիրխանեան 1, Տիկ· Մարիամ Թաշճեան 2, Փրայվէթ Հըրպըրտ Փերեցեան (Սաութ Քարօլայնա) 2·50, Տէր եւ Տիկ· Փերեցեան 2·70, Տէր եւ Տիկ· Մելքոն Թաշճեան 2, Տէր եւ Տիկ· Բ· Թաշճեան 1, Տէր եւ Տիկ· Տ· Նահիկեան 1, Տիկ· Կլատիս Թաշճեան 1, Ի· Հանէսեան 1, Վ· Ռահանեան 1, Ռօզ Գազանճեան (Մէթհիւն, Մէս·) 1, Ա· Սիմոնեան (Մէթհիւն, Մէս·) 1, Մէյ եւ Փօլ Ճուրիկեան (Պէլմոնթ, Մէս·) 1, Օր· Տ· Ճուրիկեան (Պէլմոնթ, Մէս·) 1, Պրն· Փ· Նապօեան (Լօրէնս, Մէս·) 1, Տիկ· Վ· Թաշճեան 1, Տիկ· Տ· Կիւլխասեան 2, Տիկ· Պ· Տըրմըն 1, Տիկ· Ն· Ասատուրեան 1, Տիկ· Մ· Պօյաճեան 1, Տիկ· Մ· Գարիպեան 1, Ստեփանեան 1, Պ· Ուլուսեան 1, Ա· Կուրիկեան 1։ Պ· Քիպարեան 1, Մ· Չափքունեան 2, Օ· Կլոբեան 1, Ս· Գալեան 1, Ա· Ադամեան 1, Մ· Չափքոյեան 2, Տիկ· Մ· Մալեան 1, Ե· Պօղոսեան 1, Ս· Խօլիկեան 1, Մ· Չօպանեան 1, Մ· Առաքելեան 1, Մ· Խաչմանեան 1, Պօյաճեան 1, Տիկ· Աննա Այրասեան 1, Քիրճեան ·75, Միքայէլեան ·55, Վ· Կարապետեան ·50, Մ· Կլոբեան 50 սէնթ, Խ· Քիլապեան 50 սէնթ, Տ· Պակեան 1, Տ· Ջօպանեան 1։ Յունուարէ Մարտ գումարն է 92·50 տոլար։ Իսկ ընդհանուր գումարն է 130 տոլար։

"OUR BOYS"
ARMENIAN GEN. BENEVOLENT UNION
295 Fifth Ave., New York 16, N. Y.

«ՄԵՐ ՏՂՈՑ» ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՅՈՒՇԱԳՐՔԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

«ՄԵՐ ՏՂՈՑ» ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՅՈՒՇԱԳՐՔԻՆ հրատարակութիւնը ամէն Հայու սրտին մօտ գործ մը պիտի ըլլայ։ Գիրքը համակրութեան եւ յարգանքի արտայայտութեան ապացոյց մը պիտի ըլլայ Հայկական ծագումով մեր Ամերիկացի զինուորներուն, պատմական արձանագրութիւն մը անոնց քաջութեան։ Անոնք պիտի չի մոռցուին։

ԳՐՔԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆ է յիշատակութիւնը մեր Ամերիկեան Բանակին մէջ ծառայող Տղոցը եւ Աղջիկներուն, յաւերժացնելու համար անոնց իրաքանչիւրին նուիրած բաժինը ի նպաստ քաղաքակրթութեան պայքարին։

ԳԻՐՔԸ պիտի պարունակէ իւրաքանչիւրին նկարը, աստիճանը, անունը, բաժանմունքը, բնակավայրը եւ մանրամասնութիւններ զինուորական ծառայութեան եւ գործքերուն մասին։

Ձեր ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ կարեւոր է, որպէս զի Գիրքը իր նպատակը կարենայ արժեցնել։

ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՃՇԳՐՏՈՒԹԻՒՆ շատ կարեւոր են։

Վարի կտրօնը կը բացատրէ փափաքելի ծանօթութիւնները։ Հաճեցէք Յանձնախումբին տեղեկացնել աստիճանի բարձրացում, մասնաւոր գնահատութիւն (սայթէյշըն) եւ ուրիշ հետաքրքրական ծանօթութիւններ ապագային համար։

Բանակին մէջ գտնուող ձեր բարեկամներուն անուններն ու հասցէները ղրկեցէք, որպէսզի Յանձնախումբը եթէ արդէն չունի զանոնք ցանկին վրայ, հետապնդէ եւ անոնցմէ եւս տեղեկութիւններ ստանայ։

Բոլոր նկարները պէտք է համազգեստով ըլլան։ Միայն նկարին գլուխը պիտի տպագրուի, ուստի կարեւոր է որ դէմքը յստակ ըլլայ։ Նկարին ետեւը անունը եւ տան հասցէն պէտք է որոշապէս գրուած ըլլայ։

Նկարներ պիտի ուղուին միայն անոնցմէ, որոնց անունները ցանկին վրայ կան։ Եթէ նկարները Յանձնախումբին ղրկուին պիտի պահուին մինչեւ որ ԳԻՐՔԸ հրատարակուի։

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԾԱՂԿՈՑԸ
YOUNGER SET JOINS A. G. B. U.

ԱՐՄԱՆ ՃԷՔ ՔԻՐԷՄԻՏՃԵԱՆ
Տէր եւ Տիկին Եփրեմ Շիրինեանի Թոռնիկը
ՏԻԹՐՈՅԹ, ՄԻՇ.

ARMAND JACK KRAMEDJIAN
Grand-son of Mr. and Mrs. Y. Shirinian
DETROIT, MICH.

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՍԻՐԱՆ
Տէր եւ Տիկ. Յովհ. Փոլատեաններու Թոռնիկը
ՐԷՅՍԻՆ, ՈՒԻՍՔԱՆՍԸՆ

ARSHALOUS SERAN
Grand-daughter of Mr. & Mrs. H. Poladian
RACINE, WISC.

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ անդամներէն ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ մը իր ժամանակը տրամադրած է այս աշխատանքը գլուխ հանելու։ Առանց ձեր օժանդակութեան կարելի չէ լաւագոյն յաջողութիւն մը ապահովել։

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
"OUR BOYS" COMMITTEE
295 Fifth Avenue, New York 16, N. Y.

Name and Rank .... Serial No. ....
Branch of Service ....
Service Address ....
....
Birth Place and Date ....
Parent's Name ....
Home Address ....
Signature ....
Date ....

(The above information is for

AMERICAN RED CROSS
WASHINGTON, D. C.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՎԱԿՈՆՆԵՐՈՎ ՊԱՇԱՐՔ

Վերջերս Ժընէվի, Զուիցերիա, Ամերիկեան Կարմիր Խաչի ներկայացուցիչներէն հասած լուրերուն համաձայն, պատերազմի գերիներու համար Զուիցերիական կառավարութեան կողմէ հայթայթուած եւ ուտեստի, վիրակապերու ու դեղօրայքի յատուկ վակոններէ բաղկացեալ կառախումբ մը Մարտ 6-ին առտուն Զուիցերիայէն մեկնած է Գերմանիա, դէպ ի Մուսպուրկ, բաշխումի կեդրոնը։

Յաջորդ օրն ալ նոյնպէս Գերմանիա գտնուող գերիներու համար պաշար տանող առաջին բեռնատարի (թրըք) քանվոյը պիտի մեկնէր դէպի Գերմանիա, Քոնթանս Միրզպուրկի մէջէն անցնելով։

Մուսպուրկ, Մինիխի հիւսիսակողմը, ամենէն մօտ քաղաքն է Սթալակ 7 Ա.է (գերիներու քէմփ) որ շատ մը ազգութիւններու համար բազմաթիւ բաժանումներ ունեցող մեծ քէմփ մըն է։ Կը կարծուի թէ ներկայիս հոն մօտաւորապէս 10.000 Ամերիկացիներ գերի կը պահուին որոնց չորս հազարը Լիւֆթ 3-էն (օդաչու գերիներու բանակ) փոխադրուած են վերջերս որ նախապէս Գերմանիոյ մէջ ամենէն մեծ Ամերիկեան գերի օդաչուներու քէմփն էր։

Բեռնատարի քարվոն պիտի պարունակէ ուտելիք ու դեղօրայք Լուպէքի շրջանին մէջ, նաեւ Քարլզպատ - Մարիէնպատի շրջանին համար, ուր, ըստ առնուած լուրերու, գերիներու քէմփ մը կը պատրաստուի։

Ամերիկեան Կարմիր Խաչի կողմէ Միջազգային Կարմիր Խաչի Յանձնախումբին հայթայթուած այս քանվոյը պիտի քշեն Զուիցերիացի (չէզոք) կառապաններ Գերման պահակներու հսկողութեամբ։

How To Attain A Large Membership

By NAZARETH BARSUMIAN

With pleasure and pride one reads through the past issues of Hoosharar—splendid editorials about the A.G.B.U. membership campaign, President Karagheusian's address and others on the occasion of final rally of 1944 Quarter Million Dollar campaign—report of A.G.B.U. Central Relief Committee of Beirut, relating substantial accomplishments in medical and malarial control, housing improvements in refugee settlements in Lebanon—all these articles give us interested members facts and figures on accomplishments made possible by our contibutions.

I especially desire to congratulate for the persuasive articles 'Facts and Figures' about the A.G.B.U. activities by your staff writers, and surely it is most gratifying to read in all issues of Hoosharar articles and comments by prominent persons in our organization calling for greater efforts in this membership drive.

You are conducting an intelligent and systematic campaign of publicity and there is no doubt that this membership campaign will prove quite satisfactory. One may inquire why not most satisfactory?

It is estimated that we have about 150,000 Armenian-Americans and approximately six persons to an Armenian family, (this may be a high figure), will give us 25,000 units, and if we aspire as some enthusiasts do, for a 25,000 membership goal, it is imperative that we enlist one member in each and every Armenian-American family.

This campaign for 25,000 members therefore in the light of above survey presupposes a unity amongst all Armenian - Americans, which condition further presupposes harmony and good will among its constituents, and consent and understanding in the ideals and objectives of A.G.B.U. amongst all classes and divisions of Armenian citizenry.

It is of course true that the Armenian Gen. Benevolent Union stands neither for nor against any school of thought which legitimately may separate an Armenian from another. However, just in that actuality without being in any way responsible, the Armenian General Benevolent Union encounters its greatest handicap. Thousands of eligible members have been kept aloof and away from participating in the activities of our organization for one reason or another, and greatest disturbing factor for this aloofness has been disunity amongst our people.

To ignore this fact or to deny it surely is not the satisfactory answer, how to attain a goal of 25,000 memberhsip.

Let us be frank and sincere in our efforts to find an answer to this question—Can we raise a membership of twenty or twenty-five thousand for A.G.B.U.

Mr M. H. Tiryakian in his recent article in Hoosharar writes "Membership record of recent date is about 5,000. I am confident there are at least, we are informed, twenty to twenty-five thousand compatriots in U.S.A. who can afford to become a member of A.G.B.U. by paying a small sum as membership dues. I am surprised to notice such an unconcerned and detached attitude amongst a large group of Armenians" and he so earnestly and ably inspires us to assist in the growth of A.G.B.U. by adding and strengthening it by new membership.

Many splendid editorials on this subject and other articles to encourage us to more active solicitation for additional membership and other activities in A.G. B. U. yet fall too short of answering the question or showing the way to attain the large membership we all so greatly desire and need.

I dare say that twenty thousand mem-

bership goal for A.G.B.U. can be exceeded and many other social, civic, cultural and religious undertakings and resultant benefits can bless our Armenian-American communities **if we put the first thing first**—if we try to put our racial house in order.

To deny that there is disunity in our ranks is mockery, and to ignore it surely questions the ability and sincerity of our leadership. My esteemed teacher, Prof. H. V. Mouradian in his July contribution to Hoosharar—Attitudes; How they Influence our Actions—emphasises "Negative attitudes born of partisan sympathies or personal bias cannot but prove inimical to the best interest of a worthy cause."

There is the answer to all articles and editorials in your valued publication.

Whatever may have been the causes to grieve our racial soul in the past, surely there is no reason now to perpetuate it. Unity Now. Unity will do away with bias and partisan bickering. Negative attitudes will be tossed aside and warm hearts of Armenians will respond to all worthy causes happily and generously.

The crying need now is Unity—everywhere—from Coast to Coast—Rank and file of Armenian-Americans are clamoring for Unity. Ask anyone, any friend—any relative—and to your own heart, and be honest about it—Why this bickering disunity? Are we so steeped in the past that we fail to view things from a wider aspect? Do we lack in compassion and humility—to forgive and forget? Have we the right to jeopardize the destiny of our new generation? Let us not lose face nor faith. They warn you and me that youth will not be intrigued by any order stemming from Old Guard past.

Listen to what Capt. James Chankalian, a man of great accomplishments had to say on the occasion of Ex-Servicemen's War Rally in New York City:

"During the last war my boys and I fought as valiantly and as courageously as our boys are fighting today. We suffered untold hardships and fought against great odds, but we won because we believed in our cause. But we lost the very thing we were fighting for. Because the United effort which sustained us in our victories was gone. Individual people, and individual nations, greedily tried to steal ill gotten gains, and completely disregard the collective security of smaller groups and nations. Our sons are paying in blood, for the one word which was ignored after the last war and which is the key to every problem—UNITY.

"The honor entrusted me of unveiling the sacred plaque of our heroes who died in the defense of their country, carries with it great responsibilities and vividly brings back to me haunting memories of other brave Armenian boys who lie buried in the sweet moist soil of Armenia.

"How long must we sacrifice our youth? I plead for Unity. Unity of thought—Unity of action—Unity of heart. Let us begin in our Armenian community. Let us prepare for our boys coming home a happy, healthy Armenian Community free of petty politics and free of petty jealousies. In the name of these boys, let us unite."

Yes, let us unite. Let us prepare a new, a happy united Armenian-American community. Sooner or later we must tackle this problem—why not now. We shall have no better opportunity. With Unity of purpose, with devotion to the cause, with compassion and spirit of cooperation among and under competent leaders, every Armenian publication espousing the cause, every pulpit preaching the cause, and every patriot championing Unity Now. With Victory Rallies in every city and community, and with the Grace of God we open our hearts with humility to the needs of our compatriots overseas, and respond happily as a mighty force to the call to enlist many thousands, **Yes, twenty five trousand strong—in the ranks of A.G.B.U.**

Barrington, Ill.
March 19th, 1945

Poetry As An Expression of the Armenian Soul

By G. H. PAELIAN

The culture of a nation, past and present, is a criterion of the greatness of its civilization, because culture is the living expression of a nation's soul.

It is, therefore, of inestimable importance that the Armenian boys and girls of today gain an understanding of the soul of the race from which they have sprung. This becoming acquainted with the culture of their ancestral nation should not only be a necessity but a profound joy to them. It is an individual enrichment, a key to self-understanding and a source of pride to each Armenian youth who pauses to regard the past that has produced the present day, that he is so well acquainted with.

Of all cultural expressions, perhaps literature brings out more of a nation's emotional and spiritual characteristics than any other. Perhaps the rarest and most spiritual branch of literature is that of poetry. It is logical to believe, therefore, that through it we may draw close to the radiant and intangible force that has ever illuminated our unconquerable nation.

Let us take a glance at some of the characteristic poetry of Armenia. Perhaps we, too, will respond, in understanding, to those rare souls whose words have made them symbols of the Armenian nation.

What is the nature of Armenian poetry?

"Armenian poetry," according to Arshag Tchobanian—one of our present writers and poets, "Is the art of a nation whose home is in the mountains—that is to say, an art of the open air. . . . Their poetry bears the mark of simplicity, of freshness, impregnated with the perfume of flowers, coloured by the azure of the lake and glowing with all the intensity of a generous sunshine. In their music one often hears the song of the shepherds reverberating across the deep valleys, and repeated by its many echoes—a melody as pure as the air of the mountains. . . . It is, in Asia the most perfect of all poetic works, and being something on the lines of Persian poetry, it is most sublime and intensely rich. Its intensely sublime character is, for instance, due to the epic spirit, which prevails in Arabian poetry, or still more in Persian poetry; or to the depth of philosophic thought which is found in Hindu poetry. None of these, however, transcends Armenian poetry in tenderness, in charm, in delicacy of feeling, in sincerity of expression; it is indeed, the poetry prompted by the heart."

"Love songs," says Mr. Tchobanian, "are very numerous in the popular poetry of the Armenians; the note which is their dominant feature is that of tenderness, often pure tenderness, a passionate tenderness; a sort of blending of childish and delightful sentimentality with a palpitating sensuality, but which never degenerates into the immodest coarseness that one finds in the erotic poetry of some of the Asiatic nations."

Sayat Nova was a typical Armenian minstrel. Born in 1712 he was the favorite of the Georgian king and loved a lady without success for ten years. He became a monk and was tempted only to come out of his retreat by the advent of a rival minstral, whom he defeated and saved the honor of the town. He was finally martyred by Mohammed Khan. Here is part of his love songs.

"If I compare thee to brocade, 'twill fray;
If to a plane tree, 'Twill be felled some day
All girls are likened to gazelles thoul't say
Then how shall I describe thee truly, love?

"Thy door I seek as pilgrims seek a shrine,
Thine eyes are roses, new blown eglantine;
Thy tongue a pen, thy hands are paper fine,
A flower fresh from the sea thou art, my love!

Within my soul thy hand has placed love's seed,
Thy wiles and coyness make my heart to bleed;
Thy SAYAT NOVA thou hast slain indeed,
Thine evil fate he bears for thee, my love.

(Zabelle C. Boyajian's trans.)

FOR A COMMON MEETING GROUND

April 7, 1945

Dear Editor:

Responding to your recent letter, I would like to say that there is a subject about which I am interested and feel that now is an opportune time for its presentation.

In observing the advance of science, transportation, communications, etc., great nations are uniting for their mutual interests in peace and war, under the premise that "In Union There is Strength."

In our small community of Armenians, it is hardly inspiring to note the extent of dissensions in many directions. Far be it from me to tread on so delicate a topic as politics. But, what about our charitable organizations? Is there no common meeting ground for us all there?

I know that certain compatriotic groups are active for the benefit of their so-called townspeople. I remember years ago, many people objected to marriages between the young folks from different old-country localities, and alliances with non-Armenians were frowned upon. So much has changed since, and our perspectives are quite different now.

It is nearly thirty years since our unfortunate people were up-rooted from their homes and scattered far and wide to such mercies as their fates might provide. After so long a period of dislocation, the point of their origin cannot be too important. For those remaning now and in need of aid, why should there be a question, "From what town or city are you or your forebears from?"

I realize that certain groups, thru predominance in numbers and from years of association, derive much pleasure and satisfaction in their com-patriotic activities here. The suggestion of a change may not be receptive to them. I believe, however, that a merger can be effected, whereby they can maintain their indiviluality and at the same time incorporate with the A. G. B. U. in the administration of such benefits as may be made available for those who are in need. Such a proceedure would erase confusion and discrimination, and elevate morale and promote a general good feeling all around.

"Without regard to race, creed or color", read the signs on prominent American institutions. Living in this great country, should we do less for our own?

I believe that the time is ripe when the A. G. B. U. should gather into one fold and compromise on a feasible plan embracing all these groups. I am sure that a determined effort at this time will bring the desired results—thereby mutiplying the strength, effectiveness and growth of the Armenian General Benevolent Union.

Union Eventually—Why Not Now?

Sincerely yours,
SIROOG BOYAJIAN

WOMEN'S BRANCH OF PHILADELPHIA OF THE A. G. B. U.

The officers for 1945 of the Women's Branch of Philadelphia of the A.G.B.U. are as follows:

Mrs. Mary Ruzian — President; Mrs. Betty Jerjisian — Vice-President; Mrs. Arpine Elvanian — Secretary; Mrs. Arousiag Penirian — Cor. Secretary; Mrs. Taquihi Medzarentz — Treasurer; Mrs. Alice Hartunian — Assistant-Treasurer; Mrs. Esther Kapeghian — Advisor; Mrs. Queenie Fereshetian — Advisor. — 110 S. 61 St., Phila. 39. Pa.

The first affair of the season was a luncheon held in the Social Hall of St. Sahag and St. Mesrop Church at 6006 Walnut St. on April 5th. After a delicious luncheon prepared by the ladies, a program was presented. Miss Gloria Jerjisian rendered piano solos and Miss Adrina Seghpos sang vocal solos. The speaker of the occasion was a professional stylist, Miss Cilie Metz who gave a fascinating talk on "The Well Dressed Woman". Mrs. Ruzian presided and over 80 guests and members were present. The affair was very enjoyable, and a profit of $80 was secured for the annual budget.

QUEENIE FERESHETIAN

The Stars On The Window Pane

On symbolic cloth of White and Red
Star in Blue—for the name of a Lad—
For that boy—still in his early teen,
To taste the bitter—before the sweet seen—
Folks left behind—with all pride display,
"The reminder"—of him—so gallant and gay.

By one—by two—by three—and by four,
For "The Boys"—far away—from their Home Shore—
For one in Darkland—for one on China Sea—
To one—in the Land of Somewhere, his post to be—
There is a Star of Service—on the window pane,
Displayed in disdain of a foe gone insane.

Two score and five years in the past
"Boys of Over There"—to make freedom last—
Led by impulse American in thought and act,
Let faithless Hun—Sign the Sacred pact.
But, to "Kamerads" call—they shall not again fall,
Yanks are "Over There"—but to win—once for all.

Born in a Land—where the stars shine bright—
Pursuit of happiness—by heritage his right—
Nursed in Cradle of Justice—the wrong to abhor,
But to fight—with his all—what is worth fighting for,
He will risk the dark abyss of "Fortress of Hate"
To destroy the "Throne of Tyrants"—behind iron gate.

Thus, a Nation, peace abiding, since its creation,
Aroused to righteous wrath and indignation
Against barbaric perpetrators of plunder and crime,
Unrecorded—unparalleled—in darkest annals of Time—
Resolved—Mad-Meddlers' disciples of hate
Shall never—never again—dictate Man's Fate.

To burn the gallows—to smash the Tyrant's Chain—
Not for glory of killing—not for the fame and gain—
To shatter the wings of "Vultures"—scourge in the air—
To tear the Temples of Terror—to build Freedom's Shrine fair—
These—and these alone—the meaning of stars on window pane,
God in Heaven—forbid—their sacrifice again be in vain.

—NASIB V. DEVERIAN.

ONE DAY STATE PARLEY OF THE ARMENIAN GEN. BEN. UNION

The 29th Annual Convention of the Armenian General Benevolent Union was held in the Reedley High School Little Theatre, Saturday, April 28th. Thirty-eight delegates attended from all parts of the state, representing 25 branches.

The meeting was called to order at 10:00 a.m. by Mr. Mard Peloian who gave the opening address of welcome as State President of the Central Committee.

At noon the delegates adjourned for luncheon in the High School Cafeteria. Business was taken up again at one o'clock and the sessions continued until late afternoon in order to allow the convention to complete its agenda in one day instead of three days alloted in pre-war years. Mr. A. K. Yazijian of Fresno presided over the business meeting.

In the evening at 7:30 p.m. a delicious chicken dinner was served to a capacity attendance of 300 in the Junior College Auditorium. Tall baskets of stately white calla lilies stood at the right and left of the stage and bouquets of sweet peas created colorful floral effects on the dinner tables.

The Decoration Committe for this event centered the head table with an attractive circular arrangement of red roses in a crystal bowl. White candles in crystal holders and at the ends of the head table triangular arrangements of roses in lighter hues.

Seated at the speakers table were Mr. G. M. Kaprielian, President of the local chapter and program chairman of the evening with Mrs. Kaprielian; Mard Peloian, State President of the California Armenian General Benevolent Union and Mrs. Peloian, Mr. A. Yazijian, elected presiding officer of the convention and Mrs. Yazijian of Fresno; Mr. Henry Gertmanian, convention secretary and Mr. Z. Tatarian, both of whom were delegates from San Francisco; Mr. Vahe Haig, secretary for the State Central Committee and Mrs. Haig of Fresno; Rev. H. Chakmakjian of Fresno who offered the invocation, and Mrs. Chakmakjian; Rev. G. Kalfayan of Yettam, Vice-President of the State Central Committee. who gave the closing prayer.

Also at the speakers table was Rev. A. Bedigian of New York who, as the main speaker, expounded the beneficence of working together for doing common good and of the high ideals of the A. G. B. U. organization; and Mr. Arsen Deran of Kingsburg, in his speech gave the appeal for the 1945 Emergency Relief Fund Campaign for a half million dollars which the National A. G. B. U. has just opened again this year after collecting a quarter million for the same cause last year

The Reedly branch then opened its campaign and raised its quota of $5,500 the same evening thereby being the first branch of the organization in the United States to do so this year.

An outstanding musical program was enjoyed. Vocal solos were rendered by Miss Nergiz Apkarian, and Miss Eleanor Tavluvian, formerly of Reedley now living in Los Angeles, played solos on her violin. She, with her former teacher, Mr. Aram Der Zakarian of Fresno played two duet numbers. Victor Avakian accompanied the musicians.

May 3, 1945, Thursday, Reedley, Calif.

Report of Malaria Control Work in the Armenian Refugee Settlements in the Lebanon

PART II

PLANS FOR 1945

Now that malaria is controlled fairly satisfactorily, and the inhabitants of Anjar have in their possession the title deeds for the specific plots of land and houses that were given to them, they are much more interested in the development of the grounds at their disposal. It may be of interest to give a brief review of the problems and needs of the settlement.

1. WATER.— The source at Ainjar is about a kilometer from the nearest house and 3 kilometers from the farthest house in the settlement. The water is pumped to a reservoir in the settlement, 321 feet above the source, by a 35 horse-power motor which works on crude oil. From the resevoir the water is distributed to 18 fountains in 5 quarters. Each fountain has 4 sides and on each side there are a pair of faucets. The motor has never functioned satisfactorily. It has worked a number of months and then stopped. Repairs have been costly and have taken weeks and months. In the meanwhile, people, old and young. girls and women, in winter and snow have been obliged to bring water on their backs from the source to their homes. Now the motor has reached a stage beyond repair. Foreign and local experts are unanimous in advising that the only permanent solution for this urgent problem is to install a water turbine at the source.

2. CONSTRUCTION OF A MATERNITY HOSPITAL. The Board of Directors of the Armenian General Benevolent Union ($4,000) and the Armenian Relief Corps., Boston ($3,000) jointly appropriated 7,000 dolars for the construction of a small maternity hospital in Anjar and asked the Central Relief Committee in Beirut to organize a joint local sub-committee to supervise its construction. Later on this same body was entrusted with the responsibility of conducting a campaign to raise locally the necessary funds for the construction and installation of a water turbine at Anjar. This sub-committee was constituted as follows:

Archbishop Ardavazt Surmeyan—Armention Prelacy, Beirut— President

Dr. D. Berberian—Secretary, Central Relief Committee. A. G. B. U.; Chairman

Mr. N. Demirdjian—Treasurer, Central Relief Committee A.G.B.U. Treasurer

Mr. K. Menag—Member of the Central Relief Committee, Member

Mr. M. Missirlian—Member of the Central Relief Committee, Member

Mr. Haig Balian—Editor of "Aztag" from Oknoutian Khatch Secretary

Mr. M. Der Kaloustian—Armenian Deputy in the Lebanese Government from "Oknoutian Khatch", Member

Mr. H. Der Melkonian—Merchant, from "Oknoutian Khatch", Beirut, Member

It was anticipated that the turbine and its installation would cost $15,000. This Committee has already raised from the Armenians of Beirut over $11,000. The campaign is still in progress, and the turbine will be ready to be installed in the spring as soon as the local installations are completed. Mr. Boghos Najarian a well known mechanic, the owner of a large atelier, and a member of the Beirut Chapter of A.G.B.U. has been entrusted with the manufacture and installing of a turbine.

The building of the Maternity Hospital is in progress, and will be ready for use in the spring. The building of a public bath will have to be envisaged in the near future.

3. AGRICULTURAL NEEDS. These are being studied by an expert, Mr. Eleftheriades, and a separate report will be given on this subject. Suffice it to say that at least 2 tractors with all the accessories are needed for Anjar. Tractors can become a source of permanent income to the settlement and they will amortize the initial capital invested for them in a few years. The climate of Anjar is excellent for fruit growing and the inhabitants are experts in this work. The only dificulty is that as the trees will not bear fruit for a number of years, how are people to earn a living in the meantime? It is necessary to encourage this phase of village life, at least by the establishment of a nursery to grow seedlings. This project will cost approximately $5,000. The establishment of a local cooperative or a general store must be envisaged soon to protect the inhabitants against profiteering.

We are glad to report that the Near East Foundation is considering to loan us one of their Directors, Mr. Feldman, to supervise the execution of various projects at Anjar. Mr. Feldman is a man who has considerable experience in organizing and directing rural projects. He has worked for the Foundation in Bulgaria and has been very successful. We hope that funds will be available in the form of long term loans which under the administration and care of the A.G.B.U. and Mr. Feldman will help make the refugees healthy, self-supporting and prosperous.

4. THE IRRIGATION SYSTEM IN ANJAR. The water source at Anjar is a big one, capable of running four miles. To irrigate the lands a principal canal was built which is about 6 kilometers in length. Only the first portion of this canal extending from the source to the end of the Anjar fields, approximately 3.6 kilometers, is properly built with cement and stone walls. This part is in excellent condition, but the rest of the canal which extends to irrigate the fields owned by Mr. George Yacoub at Houch el Harrim, is of earth and often overruns and creates

swamps. We have recommended that the Department of Health of the Lebanese Government should request the landlord to undertake the care of this matter. and save the inhabitants of Houch el Harrim and the neighboring villages from the ravages of Malaria. The secondary canals are about 3,500 meters in length. and they are also made of cement. But most of the tertiary and quarternary canals which are about 65 kilometers in length are of earth. The soil at Anjar is porous, and there is constant seepage from the canals into the ditches on both sides. Thus in many places semi-permanent marshes are formed during the warm season when water is used for irrigation purposes. These canals have to be made of cement. A five year plan for the conversion of these canals is given at the end of this report.

Although so far 28 kilometers of drainage canals have been opened, it is urgently necessary to complete this work by opening 25 kilometers more of such canals to prevent the water-logging of about 200 parcels of land which have been more or less abandoned by their owners.

(To be continued)

STUDENTS LOAN FUND

May 8, 1945.

Hoosharar
295 Fifth Ave.
New York 16, N. Y.

Gentlemen:

As part of our numerous activities in promoting higher education, The Detroit Armenian Women's Club has established a Students Loan Fund at the University of Michigan.

The Scholarship Committee has received the following formal reply from President Alexander G. Ruthven, University of Michigan, Ann Arbor, Mich.

"The Regents of the University at their meeting accepted with sincere thanks the sum of $2.000 to establish the Detroit Armenian Women's Club Loan fund, with the understanding that this fund is to be made available to students of Armenian parentage who are of the undergraduate rank of at least sophomore standing, but also available to juniors. seniors, and graduate students, and also students in professional schools.

The Regents gratefully accepted this generous contribution to the loan funds of the University under the terms and conditions indicated and have asked me to express to you their very sincere thanks.

Yours very truly,
(Signed) Alexander G. Ruthven

The Club has also made annual Scholarship Awards of $100 for the past six years to stimulate interest in college education and recognize outstanding achievement. For the duration, the Club is also active in various war work.

Sincerely,
Mrs. Yacoubian Ardash
Chairman Scholarship Committee

ELGIN, ILL., YOUTH KILLED IN ACTION

Second Lt. Armen R. Manougian. 22, son of Dr. and Mrs. K M. Manougian, 555 Prospect St., Elgin, Ill., was killed in action in Germany March 30. He was wounded in Germany March 11 but was able to leave the hospital March 14 to resume his place in Patton's 3rd army.

The young man was born in Elgin April 16, 1922 and educated in the public schools here, graduated from Elgin High School in 1940. He received his B.S. degree at the University of Illinois in October, 1943 before leaving to enter officers' candidate school at the Coast Artillery school at Camp Davis. S. C., where he earned his commission.

LT. ARMEN R. MANOUGIAN
OF ELGIN, ILL.

He was transferred to the Infantry school at Fort Benning, Ga.. and from there went to Camp McCoy, Wis., before leaving for overseas the latter part of October. Before entering Germany, he had seen action in France, Belgium and Luxumbourg and was with the troops which relieved the American forces surrounded in Bastogne.

Besides his parents, he is survived by his wife, Evelyn Dunlap Manougian and an eight-months'-old son, Armen II, who resides in Marseilles, Ill., and a sister, Mrs. Betty Hamalian, 404 Center St. of this city.

Hoosharar is deely grieved for the loss of Armen and presents its sincere condolences to Mrs. and Dr. Manougian, the Chairman of the Chicago Campaign Committee for the Half a Million Dollar Relief Fund.

WOMEN'S CENTRAL COMMITTEE OF THE A. G. B. U. 1944 MILK FUND

$5.00 EACH

H. S. Andonian, New York, Joseph H. Alexanian, Lansing, Mich., Mrs. Arthur M. Alton, Yonkers, N.Y., Mr. and Mrs George Ansourian, Highland Park, Mich,, Mr. and Mrs. G. Artinian, Manhasset, N.Y., S. Der Atamian, Cleveland, O., Mrs. M. Avedisian, Brooklyn, N. Y., Kalousd M. Ayjian, New Orleans, La., Cap. Bagdasarian, Cleveland O., Mr. and Mrs. K. A. Baltaian, Parsippany, N. J., George Osky Baldarian, Cleveland, O., Mrs. Arousiak Chekijian, Los Angeles, Calif., Harry Dahanian, Richmond, Va., Dr. Pauline Goodian, N. Y., Mrs. Margaret Hajinian. Racine, Wis., Mrs. Rose Halburian, Ridgefield, N. J., Mrs. H. Hanessian, N. Y., N. C. Hanayan, Charlston, Ill., Mrs. O. Isbirian, Evanston, Ill., Haig Jedidian, Hartford. Conn., V. Kachadorian, Trenton, N. J., Sam R. Kalfaian, Brooklyn, N. Y., M. G. Kalfaian, Brooklyn, N. Y., Minas Kamjian, Forest Hills, N. Y., Nishan M. Karajian, Buffalo, N. Y., V. H. Kayabalian, Detroit, Mich., Mr. and Mrs. Harry Krikorian, Phila. Pa., A. H. Krikor, Indianapolis, Ind., M. Manougian, Highland Park, Mich., John Marashlian, Rockville, Md., Mrs. A. Markarian, Bridgeport, Conn., Harry Mirakian, Cleveland, O., Nevart Movsesian, N. Y., L. H. Moroukian, Allentown, Pa., Mrs. G. Ohanesian and Family, Mrs. Arax Ouligian, Pehlam, N. Y., Mrs. H. H. Pakradouny, Phila., Pa., Mrs. Eliza Panboukian, Brooklyn. N. Y., Aram Papasian, N. Y., Peniamin Semerjian, Phila. Pa., Mrs. Agavni Semerjian, Columbus, O., Mrs. D. Tatoolian, Bridgeport. Conn., K. Thamisian, E. Moline, Ill., Mrs. A. Vartabedian, Brooklyn, N. Y., A. Vitchenian, Detroit, Mich., Mrs. Lucy Yazujian, Trenton, N. J., Mrs. V. G. Zakarian, Fresno, Calif., Mrs. Helen Zorian, Summit, N. J., Mrs. Phylera Telfeyan, in lieu of flowers for Mother Buchakjian. Mrs. Zabel Varteresian, Laurelton, L. I., Mrs. Mary Khanjian, Sanger, Calif.

$3.00 EACH

Vahan H. Abkarian, Lockport, N. Y., Mrs. Hosanna M. Boyajian, New Britain, Conn., Alex Derderian, Minneapolis, Minn., Ghevont Der Margosian, New Britain, Conn.. Mrs. Mariam Garabedian, Port Orange, Fla., Jean Hintlian, Astoria, L. I., Mr. and Mrs. Babakian, Bronx. N. Y., Simon Klanian, Bronx, N. Y., H. H. Malootian, Hartford, Conn., Mrs. E. K. Sarraf, Brooklyn, N. Y

$2.50 EACH

Miss N. S. Hampashian, Zaroohie Torosian, Dajad Stambolian, New York, N. Y.

$2.00 EACH.— Mr. and Mrs. Haig Aivazian, Detroit, Mich., H. H. Alexanian, Miami, Fla., Mari Aprahamian, New Britain, Conn., K. Arslanian, Cleveland, O., Mrs. M. Bedikian, Leonia, N. J., Mrs. H. G. Benneyan, White Plains, N. Y.. Leon Boshgezenian, West N. Y. N. J., Mr. and Mrs. H. Boghosian, N. Y., Mrs Arousiag Boyajian, Union City, N. J., Mr. and Mrs. Zareh Cassabian, Oberlin, O., Mannig Chilingirian, New Britain, Conn.. Mrs. Noushig Daigian, Melvindale, Mich., Mrs. Zabel Danielian, Detroit, Mich., Noyemzar Desteian, Syracuse, N. Y., O. Essayan, Brooklyn, N. Y., P. H. Ghougasian, Niagara Falls, N. Y., Mrs. Lydia Goshgarian, Milwaukee, Wis., Mr. and Mrs. H. Hampashian, Long Island, Mrs. Lucia Hammalian, Los Angeles, Calif., Mrs. Mary Hovhanesian, New Britain, Conn., Mrs. H. A. Ignatius, Los Angeles, Calif., Harry Jermakian, Detroit, Mich., Peter Jedidian, Hartford, Conn., Mr. and Mrs. G. Kalaydjian, Long Island, Jack Kalajian, Mr. and Mrs. H. Kanian, N. Y., Mrs. H. Khoubeserian, Syracuse, N. Y., J. Kooyumjian, Lansing, Mich., Hagop Lerian, Troy, N. Y., H. V. Levonian, Baltimore, Md., Mr. and Mrs. S. Mardisian, Bronx, N. Y., Mrs. Arshalus Megerdichian, Astoria, Mrs. Maxim Metjian, New Jersey, Harry H. Mouradian, Brooklyn, N. Y., Mrs. Aznive Movsesian, Troy. N. Y., Miss M. Nevrouz, N. Y., Mrs Dirouhi Nigosian. Brooklyn, N. Y., Betty Paul, Detroit, Mich., Haroutune K. Sanosian, Araxia Sexenian, Syracuse, N. Y., I. J. Takakjian, Oceanside, N. Y., Garabed Takooshian, N. Y., M. Nakashian, Phylira Telfeyan. Forest Hills, L. I. N. Y., Mrs. Epros Yegishian, N. Y.. Melkon Muserlian, N. Y., Hagop Melkonian, N. Y., Mrs. D. Keyayan, Flushing, L. I. N. Y., Mrs. Sara Takoushian, N. Y.

$1.00 EACH

Mrs. Y. Assadourian, Bronx, N. Y., N. Abarkian, Binghamton, N. Y., Mrs. Yeranouhi Barsamian, N. Y., Basmajian Family, Binghamton, N. Y., Mrs. Y. Dingilian, L. I. N. Y., Mrs Nevarte Der Bedrosian, Troy, N. Y., M. Kalajian, Fairview, N. Y., Mrs. A. Keishian, Los Angeles, Cal., Mrs P. Kertmanian, Highland Park, Mich., Mrs. M. Diradoor, Alexandria, Va., Verne Kupelian Columbus, Ohio, Mrs. F. S. Melel, Fresno, Cal., Hovhannes Poladian, Racine, Visc., Armen Potzigian, N. Y., Hagop Topouzian. Norwich, Conn., **Through Mrs. Y. Ananigian,** from Hartford, Conn. Mrs. Y. Ananigian, Mrs. Takouhi Ayendinian, N. Azarigian, A. Boyajian, Mrs. Haiganoush Berustian, Mrs. Siranuosh Hintlian, Mrs. Z. Hovhannesian, Mrs. V. Kevorkian, V. Maloutian. Mrs. Sara Olender, Mrs. S. Simonian.

$00.50 EACH

Mrs. Araxi Baronian, Mrs. Azniv Baronian, Miss A. Baronian.